

PRIJEVOD - VERZIJA 2.0

Za korištenje ovog prijevoda izvan potreba projekta "Pilot plan upravljanja rijekom Savom" potrebno je dobiti prethodnu saglasnost konsultantskog tima (info@savariver.net)

ZAJEDNICKA STRATEGIJA IMPLEMENTACIJE ZA OKVIRNU DIREKTIVU O VODAMA (2000/60/EC)

Vodic br. 6

U pravcu vodica na uspostavljanju interkalibracijske mreže i procesa interkalibracijske realizacije

Izradila Radna Grupa 2.5 - Interkalibracija

Isključenje odgovornosti:

Ovaj tehnički dokument razvijen je kroz program saradnje uključujući Evropsku Komisiju, sve Države Članice, Države Kandidate, Norvešku i druge stakeholder-e i Ne-Vladine Organizacije. Dokument treba posmatrati u svjetlu postignutog neformalnog konsenzusa o najboljim praksama dogovorenim od strane svih partnera. Ipak, Dokument ne mora nužno predstavljati zvanicnu, formalnu poziciju bilo kojeg od partnera. Zbog toga, stanovišta izražena u dokumentu ne moraju nužno predstavljati stanovište Evropske Komisije.

***Europe Direct je služba koja vam pomaže da nadete odgovore
na vaša pitanja o Evropskoj Zajednici
Novi besplatni telefonski broj:
00 800 6 7 8 9 10 11***

Veliki dio dodatnih informacija o Evropskoj Zajednici dostupan je na Internetu.

Može se pristupiti preko Europa servera (<http://europa.eu.int>).

Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2003

ISBN 92-894-5614-0

SSN 1725-1087

© European Communities, 2003

Reprodukcija je dozvoljena pod uslovom da je izvor priznat.

PREDGOVOR

Države članice EU, Norveška i Evropska Komisija su zajednički razvili zajedničku strategiju za podršku implementacije Direktive 2000/60/EC uspostavljajući okvir za aktivnosti Zajednice u oblasti politike voda ([Okvirna Direktiva o Vodama](#)). Glavni cilj ove strategije je da se dozvoli koherentna i harmonizirana implementacija ove Direktive. Fokus je na metodološkim pitanjima koja se odnose na opšte razumijevanje tehničkih i naučnih implikacija [Okvirne Direktive o Vodama](#).

U kontekstu te strategije, oformljena je neformalna radna grupa sa zadatkom da pripremi uputstva za tehnički protokol interkalibracije koji je propisan Direktivom. Glavni (srednjeročni) cilj ove radne grupe je, koja je počela sa radom u junu 2001., bio je izrada pravno ne obavezujućeg praktičnog Vodiča za tehnički protokol uspostavljanja interkalibracijske mreže i realizacije interkalibracije prema Okvirnoj direktivi o vodama. Generalni direktorat komisije, Zajednički Centar za istraživanje (Institut za okoliš i održivost) je odgovoran za vođenje i koordinaciju radne grupe koju čine tehnički eksperti iz vladinih i nevladinih organizacija.

Sadašnji Vodič je rezultat rada ove radne grupe. Sadrži sintezu rezultata aktivnosti i diskusija radne grupe za interkalibraciju koje su se dogodile od juna 2001. Raden je na osnovu ulaznih i povratnih informacija dobivenih od niza stručnjaka i stakeholder-a, kako iz zemalja članica tako i iz zemalja koje su se kandidovale za pristupanje EU, a koje su bile uključene u proces izrade Vodiča putem sastanaka, radionica, konferencija ili putem komunikacije elektronskim medijima, i ni na koji način nisu odgovorni za njegov sadržaj.

Mi, direktori voda Evropske Unije, Norveške, Švicarske i zemalja koje su se prijavile za pristupanje EU, smo ispitali i prihvatili ovaj Vodič na našem neformalnom sastanku kojim je predsjedavala Danska u Kopenhagenu (21/22 November 2002). Željeli bi da se zahvalimo svim učesnicima Radne grupe i, pogotovo, vodama, i Zajedničkom centru za istraživanje, za pripremu ovog visoko kvalitetnog dokumenta.

Mi smatramo da ovaj Vodič predstavlja važan prvi korak prema elaboraciji sveobuhvatnog pristupa interkalibraciji na način kako je to zahtijevano prema Direktivi.

Direktori voda su dogovorili da dokument mora biti razvijan i dalje u toku i nakon 2003. godine. Naglašeno je da je elaboracija sistema interkalibracije u skladu sa zahtjevima Okvirne Direktive o Vodama bila glavni izazov. Trebalo je razviti pragmatična rješenja koja bi premostila jaz između tehničkih i naučnih mogućnosti i zvaničnih zahtjeva. Kao što je to navedeno u vodiču, potrebno je razviti postepeni pristup koji će omogućiti uvođenje poboljšanja i pojašnjenja, koja će se sticati sa novim iskustvima i informacijama.

Direktori voda naglašavaju da je status ovog dokumenta "radni", i da se još uvijek izrađuje. Međutim, slažemo se da će ovaj dokument biti javno dostupan u sadašnjoj formi kako bi se predstavio široj javnosti kao osnov za napredovanje trenutnih radova na implementaciji. Narocito pozdravljamo rad nekoliko volontera koji su se obavezali da će testirati i validirati ovaj i ostale dokumente putem takozvanih pilot projekata na rijecnim slivovima širom cijele Evrope u toku 2003. i 2004. godine u cilju da se osigura praktična primjenjivost vodiča. Također, mi pozivamo Radnu grupu sa nastavi sa daljnim razvojem dokumenta do kraja 2003. godine uzimajući u obzir navedene komentare.

Sadržaj

PREDGOVOR	2
Sadržaj	3
Uvod - Vodic: Zašto?	4
Kome je namijenjen ovaj Vodic?	4
Šta možete naci u ovom Voducu?	4
1. Odjeljak – Implementacija Direktive: Postavka problema	7
Koje ključne aktivnosti trebaju da preduzmu Zemlje članice?	8
Promijeniti proces upravljanja – informacija, konsultacija i učešće	8
Integracija : ključni koncept koji podvlaci Okvirnu Direktivu o Vodama	9
Maj 2001 – Švedska: Zemlja članice, Norveška i Evropska Komisija dogovorile Zajednicku strategiju implementacije	10
2. Odjeljak – Zajednicko razumijevanje teksta i terminologije koja je vezana za zahtjeve interkalibracije	13
3. Odjeljak – Sinteza procesa interkalibracije: problemi i moguća rješenja	18
3.1. Zvanicni zahtjevi i vremenski raspored interkalibracije	18
3.2. Prepreke za ispunjavanje rokova procesa interkalibracije	19
3.3. Problem inkompatibilnosti tipologije	20
3.4. Problem raspoloživosti podataka	21
3.5. Problemi ‘limitirane’ interkalibracije	24
3.6. Dugorocna strategija za prevazilaženje problema interkalibracije	26
4. Odjeljak – Uputstva za uspostavljanje interkalibracijske mreže	27
4.1. Procedura za uspostavljanje interkalibracijske mreže	27
4.1.1 Kako u praksi izvesti proces odabira lokacija za interkalibraciju	28
4.2. Kriterij za odabir vodnih tijela interkalibracijske mreže	35
4.3. Vještacka i jako izmijenjena vodna tijela	36
4.4. Pritisci	36
4.5. Geografske interkalibracijske grupe.....	37
4.6. Odabir interkalibracijskih lokacija	38
4.7. Broj potrebnih interkalibracijskih lokacija	39
4.8. Metadata baza za ustanovljavanje interkalibracijske mreže	39
5. Odjeljak – Preliminarni tehnicki protokol za vježbu interkalibracije	41
5.1. Opis koraka vježbe interkalibracije i zadataka ucesnika	41
5.2. Geografski okvir/ primjenjivost razlicitih nacionalnih sistema procjenjivanja	43
5.3. Kriterij za odabir bioloških elemenata kvaliteta	43
5.4. Uputstva za dodatno uzimanje uzoraka u interkalibracijskim lokacijama.....	43
5.5. Izvodenje (dobrovoljnih) interkalibracijskih terenskih kampanja	44
5.6. Izvještavanje o konacnim rezultatima klasifikacije	44
5.7. Ocekivani ishod interkalibracijske vježbe	44
Aneks A: Ključne aktivnosti i Radne grupe za Zajednicku strategiju implementacije ..	46
Aneks B: Clanovi Radne grupe 2.5	47
Aneks C: Zakonodavni tekstovi vezani za proceduru odbora	49

Uvod - Vodic: Zašto?

Ovaj dokument je namijenjen da služi kao vodic za stručnjake i stakeholder-e u toku implementacije Direktive 2000/60/EC uspostavljajući radni okvir za aktivnosti Zajednice na polju potike voda (Okvirna Direktiva o vodama –“Direktiva”). Fokusiran je na uputstvima za proceduru uspostavljanja interkalibracijske mreže i realizaciju interkalibracije osiguravajući uporedivost bioloških rezultata monitoringa između zemalja članica, kao što to traži Direktiva.

Kome je namijenjen ovaj Vodic?

Ukoliko je vaš zadatak, mi vjerujemo da će vam Vodic pomoći da uradite svoj posao bilo da trebate:

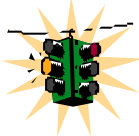
- **Sami uraditi analizu klasifikacije ekološkog kvaliteta površinske vode;**
- **Voditi i upravljati stručnjacima koji izvode klasifikaciju ekološkog kvaliteta;**
- **Upotrebom rezultata klasifikacije odabrati lokacije za interkalibraciju, ili**
- **Predati izvještaj o rezultatima klasifikacije ekološkog kvaliteta interkalibracijskih lokacija Evropskoj Uniji kako je to propisano Direktivom.**

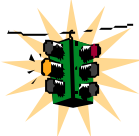
Šta možete naći u ovom Vodici?

- **Zajedničko razumijevanje interkalibracijskih zahtjeva Okvirne Direktive o Vodama**
 - Izvod iz teksta Direktive i opis odgovarajućeg teksta Direktive koji se tiče interkalibracije, Aneks V;
 - Dogovor o tome šta ovaj tekst znači u praksi.
- **Sinteza interkalibracijskog procesa: problemi i moguća rješenja**
 - Opisivanje vremenskog rasporeda interkalibracijskog procesa;
 - Opisivanje praktičnih problema u pogledu zahtjeva Direktive vezanih za implementaciju vremenskih rokova u Zemljama članicama;
 - Moguća kratkorocna i dugorocna rješenja ovih problema;
 - Moguće implikacije limitirane interkalibracije.
- **Opis praktične procedure interkalibracijskog procesa (Slika 1)**
- **Praktična organizacija za odabir interkalibracijskih lokacija**
 - Uloge zemalja članica i komisije u procesu odabira lokacija;
 - Procedura, rokovi i kriteriji za odabir tipova vodnih tijela za interkalibraciju;
 - Rezultati i vremenski presjeci interkalibracije;
 - Vještacka i jako izmijenjena vodna tijela i interkalibracijska mreža;
 - Kriterij za odabir interkalibracijskih lokacija.
- **Preliminarni tehnički protokol za izvođenje interkalibracije**
 - Postepeno opisivanje realizovanja interkalibracije i opis zadataka učesnika;
 - Uputstva o prikupljanju i razmjeni podataka;
 - Izvještavanje o rezultatima klasifikacije;
 - Očekivani rezultati interkalibracije.

Slika 1 Struktura vodica za proces interkalibracije

	<p>Pazite! Metodologija ovog Vodica mora biti prilagodena regionalnim i specifičnim okolnostima kategorije površinske vode</p> <p>Vodic opisuje sveukupan pristup za odabir interkalibracijskih lokacija i procesa interkalibracije. Zbog raznolikosti površinskih voda i njihovih prirodnih uslova u Evropskoj Uniji, proces interkalibracije treba biti „skrojen“ za različite ekoregione i kategorije površinskih voda. Da bi se ovo postiglo, predlaže se procedura koja uključuje stručnjake iz svih Zemalja članica.</p>
---	---

	<p>Pazite! Šta <u>necete</u> naci u ovom Vodici</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uputstva za izracunavanje omjera ekološkog kvaliteta (Ecological Quality Ratios) za različite elemente kvaliteta, nisu uključena zbog: <ul style="list-style-type: none"> - Toga što to ovisi o metodi procjene i metrici koju odabere pojedina zemlja članica za procjenu kvaliteta svojih površinskih voda (ovo pitanje je obradeno u WFD CIS Vodicu br. 7 - Monitoring); - Toga što to ovisi o metodi koju pojedine zemlje članice odaberu za ustanovljavanje referentnih uslova (ovo pitanje je obradeno u WFD CIS Vodicima br. 10 i 5 - REFCOND i COAST). • Uputstva o zajedničkom razumijevanju i specifičnijem tumačenju normativnih definicija klasa kvaliteta koje su date u Direktivi, nisu uključena zbog toga što: <ul style="list-style-type: none"> - Radne grupe REFCOND i COAST su počele da razmatraju ova pitanja, i (do
---	--

	<p><i>odredene mjere) obradice ih svaka u svojim Vodicima broj 5 i br. 10).</i></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Predloženo je da kriteriji za specifični tip kategorije vode za normativne definicije visoke-dobre i dobre-srednje granice klasa budu uradene od strane ekspertnih grupa kao dio nastavka rada grupacije ECOSTAT (REFCOND, COAST, i radna grupa za interkalibraciju), na doradi postojećih vodica.</i>
--	---

1. Odjeljak – Implementacija Direktive: Postavka problema

Ovaj odjeljak vas uvodi u cijeli kontekst implementacije Okvirne Direktive o Vodama i informiše vas o inicijativama koje su dovele do izrade ovog Vodica.

Decembar 2000: Prekretnica u politici voda

Dug proces pregovaranja

22. decembar 2000. god ce ostati u istoriji kao prekretnica kad je u pitanju politika voda u Evropi: na taj datum je bila objavljena Okvirna Direktiva o Vodama (ili Direktiva 2000/60/EC Evropskog Parlamenta i Savjeta, održanog dana 23. oktobra 2000. god. uspostavljaajući radni okvir za zajednicku aktivnost u podrucju politike o vodama) u službenom glasniku Evropske Zajednice i tako stupila na snagu!

Ova direktiva je rezultat procesa pregovora i diskusija koji je trajao više od 5 godina, a koji se vodio između velikog broja stručnjaka, stakeholder-a i kreatora politike. Ovaj proces je istakao široko rasprostranjeni dogovor o ključnim principima modernog upravljanja vodama koji danas cine temelj Okvirne Direktive o Vodama

Okvirna Direktiva o Vodama: novi izazovi za potiku voda EU

Šta je svrha Direktive?

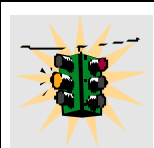
Direktiva uspostavlja okvir za rad na zaštiti svih voda (uključujući površinske vode u unutrašnjosti zemlje (koprnene vode), tranzicijske (prelazne) vode, priobalne vode i podzemne vode) tako da:

- ✓ Spriječava dalje propadanje vodnih resursa, štiti i poboljšava status vodnih resursa;
- ✓ Promovira održivu upotrebu voda baziranu na dugoročnoj zaštiti vodnih resursa;
- ✓ Ima za cilj poboljšanje zaštite i unaprijeđenja vodnih okoliša putem specifičnih mjera progresivne redukcije ispuštanja, emisije i gubitka proritene supstanci, te ukida ili postepeno isključuje ispuštanja, emisije i gubitke proriteno opasnih supstanci;
- ✓ Osigurava progresivnu redukciju zagađenja površinskih voda i prevenciju od njihovog daljnjeg zagađenja; i
- ✓ Doprinosi ublažavanju efekata poplava i suša.

Opcenito, Direktiva ima cilj da postigne *dobar status* svih voda do 2015.godine

Koje ključne aktivnosti trebaju da preduzmu Zemlje članice?

- da identificiraju individualne riječne slivove unutar njihove državne teritorije i dodjele ih individualnim Vodnim područjima, te identifikuju nadležni organ do 2003.god (Clan 3, Clan 24);
- da okarakterizuju vodna područja prema pritisku, uticaju i ekonomičnosti korištenja vode, uključujući registar zaštićenih područja koja se nalaze unutar vodnog područja, do 2004. (Clan 5, Clan 6, Anex II, Anex III);
- Da izvedu zajedno i skupa sa Evropskom Komisijom, interkalibraciju sistema klasifikacije ekološkog statusa do 2006 (Clan 8);
- Na osnovu jakog monitoringa i analize karakteristika riječnog slliva, do 2009. da identitificiraju program mjera za postizanje okolišnih ciljeva Okvirne Direktive o Vodama uz efikasne troškove (Clan 11, Anex III);
- Da proizvedu i objave Plan Upravljanja riječnim slivom (RBMPs) za svako vodno područje riječnog sliva uključujući i označavanje jako izmijenjenih vodnih tijela, do 2009. god (Clan 13,Clan 4.3);
- Da implementiraju politike cijena kako bi se ojacala održivost vodnih resursa do 2010. (Clan 9);
- Da izrade program operativnih mjera do 2012 (Clan 11); i,
- Da implementiraju programe mjera i postizanje okolišnih ciljeva do 2015 (Clan 4).

	<p>PAZITE!</p> <p><i>Zemlje članice neće uvijek dostići dobar status voda za sva vodna tijela vodnog područja do 2015, iz razloga tehnicke izvodljivosti, disproporcionalnih troškova ili prirodnih uslova. Pod ovakvim okolnostima koja će biti posebno objašnjena u Planovima za upravljanje riječnim slivovima, Okvirna Direktiva o Vodama zemlji članici pruža mogućnost da pokrene daljnja dva šestogodišnja ciklusa planiranja i implementacije mjera.</i></p>
--	---

Promijeniti proces upravljanja – informacija, konsultacija i učešće

Clan 14 Direktive specificira da zemlje članice trebaju da ohrabre aktivno učešće svih zainteresiranih strana u implementaciji Direktive i razvoju planova upravljanja riječnim slivom. Takođe, zemlje članice će informisati i konsultovati javnost, uključujući korisnike, narocito kada je u pitanju:

- Raspored i program rada za izradu planova upravljanja riječnim slivom i ulogu konsultovanja najkasnije do 2006;
- Pregled značajnih pitanja upravljanja vodama riječnog sliva najkasnije do 2007. god; i,
- Nacrt plana upravljanja riječnim slivom, najkasnije do 2008. godine.

Integracija : ključni koncept koji podvlaci Okvirnu Direktivu o Vodama

Centralni koncept Okvirne Direktive o Vodama je koncept integracije koji se vidi kao ključ upravljanja zaštitom voda unutar vodnog područja:

- **Integracija okolišnih ciljeva**, spojiti kvalitet, ekološke i kvantitativne ciljeve za zaštitu visoko cijenjenih akvatickih eko-sistema i osigurati općenito „dobar“ status ostalih voda;
- **Integracija svih vodnih resursa**, spojiti svježju površinsku vodu i podzemne vode, movcare, priobalne vode na **skali riječnog sliva**;
- **Integracija svih upotreba vode, funkcije i vrijednosti** u zajednički politički okvir, npr. ispitivanje vode sa aspekta okoliša, zdravlja i upotrebe za pice, korištenje u ekonomskom sektoru, transportu, sportsko-rekreativnim aktivnostima, te voda kao javno dobro;
- **Integracija disciplina, analiza i ekspertiza**, kombinovati hidrologiju, hidrauliku, ekologiju, hemiju, društvene nauke, tehnologiju, inženjering i ekonomiju u cilju procjene postojećeg pritiska i uticaja na vodne resurse i identifikovanje mjera za postizanje okolišnih ciljeva Direktive na ekonomski naefikasniji način;
- **Integracija legislative o vodama i zajednički koherentan okvir**. Uslovi nekih starijih legislativa (kao što je npr. Direktiva o slatkovodnim ribama) je preformulisana u Okvirnoj Direktivi o Vodama kako bi odgovorala savremenom ekološkom mišljenju. Nakon perioda tranzicije, ove stare Direktive ce biti ukinute. Drugi dijelovi legislative (npr. Direktiva o nitratima i Direktiva o precišćavanju gradskih otpadnih voda) moraju biti usaglašeni sa planom upravljanja riječnim slivom u slučaju kada oni predstavljaju osnov za program mjera;
- **Integracija svih značajnih uprava i ekoloških aspekata** vezanih sa održivim planiranjem riječnog sliva uključujući i one koji su izvan okvira Okvirne Direktive o Vodama poput prevencije i zaštite od poplava;
- **Integracija širokog spektra mjera, uključujući formiranje cijena i ekonomske i finansijske instrumente, u zajednički pristup upravljanja** kako bi se postigli okolišni ciljevi Direktive. Programi mjera su definisani u **Planu upravljanja riječnim slivom** koji je izraden za svako vodno područje;
- **Integracija stakeholder-a i javnosti u donošenju odluka**, tako što ce se promovirati transparentnost i raditi tako da su informacije dostupne javnosti, i pružati jedinstvenu priliku za stakeholder-e da se ukljuce u proces izrade plana upravljanja riječnim slivom;
- **Integracija različitih nivoa na kojima se donose odluke koje uticu na vodne resurse i status voda** (ovo može biti na lokalnom, regionalnom i državnom nivou), u cilju efektivnog upravljanja svim vodama;
- **Integracija različitih zemalja članica u upravljanju vodama**, za riječni sliv koji dijeli nekoliko zemalja, koje su već ili su buduće članice Evropske Unije

Šta se uradilo u cilju podržavanja implementacije?

Aktivnosti podržavanja implementacije Okvirne Direktive o Vodama su u toku, kako u zemljama članicama, tako i u zemljama kandidatima za ulazak u EU. Primjeri takvih aktivnosti podrazumijevaju konsultovanje javnosti, izradu državnog vodica, pilot aktivnosti za testiranje određenih elemenata Direktive ili sveukupnog procesa planiranja, diskusiju institucionalnog okvira ili pokretanje istraživačkih programa posvećenih Okvirnoj Direktivi o Vodama.

Maj 2001 – Švedska: Zemlja članice, Norveška i Evropska Komisija dogovorile Zajednicku Strategiju Implementacije

Glavni cilj ove strategije je da pruži podršku implementaciji Okvirne Direktive o Vodama putem izrade koherentnih i svima razumljivih Vodica za ključne elemente ove Direktive. Ključni principi ove zajednicke strategije uključuju razmjenu informacija i iskustava, razvijajući zajednicke metodologije i pristupe, uključivanje stručnjaka iz zemalja kandidatkinja i stakeholder-e iz sektora voda.

U kontekstu Zajednicke strategije implementacije, brojne radne grupe i zajednicke aktivnosti su započete u cilju razvoja i testiranja zakonski neobavezujućeg Vodica (Anex A). Strateška koordinaciona grupa nadgleda ove radne grupe i direktno izvještava direktore voda Evropske Unije i Komisije koji imaju ulogu generalnog tijela za donošenje odluka po pitanju zajednicke strategije implementacije.

Radna grupa 2.5. Vodic za uspostavljanje interkalibracijske mreže i realizaciju procesa interkalibracije

Formirana je radna grupa za rad na pitanju procesa interkalibracije. Glavni srednjeročni cilj radne grupe (koja se ukratko naziva Interkalibracija) je bio izrada praktičnog i zakonski neobavezujućeg vodica za proces interkalibracije sistema za procjenjivanje ekološkog kvaliteta površinskih voda koji nalaže Okvirna direktiva o vodi. Članovi radne grupe su službenici koji rade u sektoru okoliša, stručni tehničari i istraživači iz zemalja članica EU, i ograničen broj zemalja kandidatkinja za pristupanje EU, te iz organizacija koje su uključene u rad na standardizaciji, na procjeni i izvještavanju o ekološkom statusu/stanju površinskih voda (European Environment Agency, European Water Topic Centre, and CEN).

Da bi se osigurale adekvatne ulazne i povratne informacije tokom razvojne faze ovog vodica i adekvatna procjena ranije verzije Vodica, interakcija sa ostalim radnim grupama i relevantnim istraživačkim projektima je bila integralni dio aktivnosti (Slika 2). Radna grupa za interkalibraciju je organizovala tri radionice, uključujući zajednicku radionicu sa REFCOND¹, predstavnicima radnih grupa COAST², IMPRESS³, MONITORING⁴, HMWB⁵, i Pilot River Basins⁶, koji su učestvovali u radionicama. Pored ovoga, sastanci stručnjaka za nacrt su bili održavani sa ciljem da uradi nacrt i definišu kriteriji za odabir tipova i lokacija za interkalibracijsku mrežu za rijeke, jezera i priobalne i prelazne vode.

¹ Radna grupa 2.3 Vodic za klasifikaciju površinskih voda u unutrašnjosti zemlje i identifikaciju referentnih uslova

² Radna grupa 2.4 Vodic za razvoj tipologije i sistemaklasifikacije prelaznih i obalnih voda

³ Radna grupa 2.1 Vodic za analizu pritisaka i uticaja

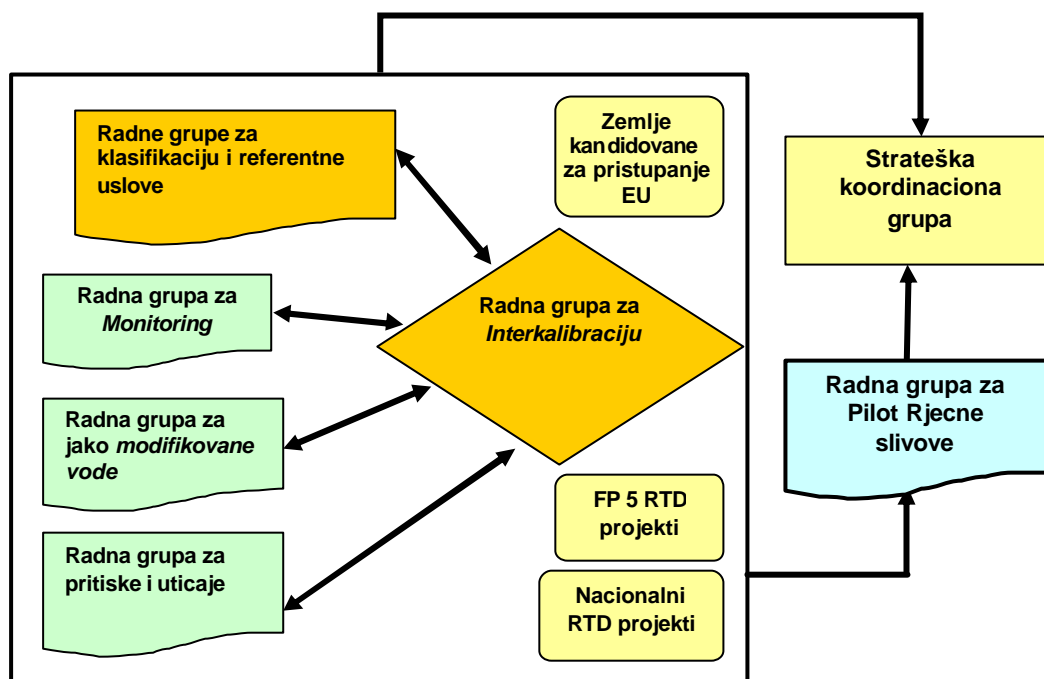
⁴ Radna grupa 2.7 Vodic za monitoring

⁵ Radna grupa 2.2 Vodic za određivanje jako modifikovanih vodnih tijela

⁶ Radna grupa 4.1 Integralno testiranje vodica u pilot rijecnim slivovima

Pazite!
Možete kontaktirati stručnjake koji su bili uključeni u planiranje i i zvođenje procesa interkalibracije
Listu članova Radne grupe za interkalibraciju sa potpunim kontakt detaljima možete naci u [Anesu B](#), ukoliko želite da se informišete o stanju procesa interkalibracije u vašoj zemlji.

Slika 2

veza između radnih grupa Zajednicke strategije implemenatcije i drugih istraživačkih aktivnosti, relevantnih kada su u pitanju potrebe za informacijama Radne grupe za interkalibraciju.

Izradivanje Vodica: jedan interaktivan proces

U veoma kratkom vremenskom periodu, veliki broj strucnjaka je bio ukljucen u razlicitim stadijima razvoja ovog vodica. Proces je ukljucivao slijedece aktivnosti:

- **Redovnu komunikaciju putem interneta i email-a između 30 i više članova radne grupe za interkalibraciju;**
- Organizovanje **tri radionice**, do sada, i diskutovanje privremenih nacrt dokumenata i aktivnosti:
 - Polazni (Kick-off) sastanak gdje su prisustvovala i radne grupe REFCOND, IMPRESS, i HMWB (juni 2001., JRC-Ispra, Italija);
 - Zajedno sa REFCOND, uz učešće Radne grupe COAST i predstavnika WWF (decembar 2001. – JRC, Ispra, Italija);
 - Radionica za raspravu i procjenu nacrt Vodica, uključujući i stručnjake iz zainteresovanih zemalja kandidata (juni 2002. – JRC, Ispra, Italija).
- Serija od tri **strucna sastanka za nacrt** kako bi se ustanovili više specifični kriteriji za odabir tipa i lokacije za interkalibracijsku mrežu rijeka, jezera, priobalnih i tranzicijskih (prelaznih) voda, da se diskutuje o smetnjama za proces interkalibracije i njihovim potencijalnim rješenjima (mart i april 2002 – JRC, Ispra, Italija); dokumente koji su ovdje napisani od strane eksperata možete pronaći na CIRCA⁷;
- Interakcija sa relevantnim **5-im okvirnim programom RTD projekata (Framework Programme RTD-projects)**; učestvovanje njihovih stručnjaka u radionicama i na sastancima grupe stručnjaka za nacrt, i predstavljanje WFD Interkalibracijskih pitanja na sastancima istraživačkih projekata (AQUEM⁸, STAR⁹, FAME¹⁰, CHARM¹¹);
- Redovna **interakcija sa stručnjacima ostalih radnih grupa Zajednicke strategije implementacije**, uključujući zajednički nacrt dokumenta, redovnu razmjenu dokumenata putem email-a i učestvovanje na relevantnim radionicama ostalih radnih grupa (uglavnom REFCOND i COAST, IMPRESS, HMWB, Monitoring i radne grupe za Integrisano testiranje vodica u pilot rijecnim slivovima). U proljeće 2002., Grupacija za Ekološki status je bila formirana od tri radne grupe koje su usko vezane jedna sa drugom (Interkalibracija, REFCOND i COAST).

⁷http://forum.europa.eu.int/Members/irc/env/wfd/library?l=/working_groups/intercalibration/drafts/expert_drafting&vm=detailed&sb=Title

⁸ Razvoj i testiranje integralnog sistema procjene ekološkog kvaliteta potoka i rijeka u Evropi upotrebom bentickih makroinvertebrata

⁹ Standardizacija klasifikacije rijeka: Okvirna metoda za kalibraciju različitih pregleda bioloških rezultata sa klasifikacijom ekološkog kvaliteta koji se trebaju razviti za Okvirnu Direktivu o Vodama

¹⁰ Razvoj, procjena i implementacija Standardizirane metode procjene na bazi riba ekološkog statusa evropskih rijeka – doprinos Okvirnoj Direktivi o Vodama

¹¹ Karakterizacija ekosistema Baltičkog mora: Dinamika i funkcija tipova obala

2. Odjeljak – Zajednicko razumijevanje teksta i terminologije koja je vezana za zahtjeve interkalibracije

U ovom odjeljku zajednicko razumijevanje i implikacije relevantnih dijelova Aneksa V i Clana 21 Direktive, a koji se ticu interkalibracije, i ostalih zakonskih tekstova ¹² su predstavljeni i ukratko diskutovani.

Okvirna Direktiva o Vodama, Aneks V:

1.4. Klasifikacija i prezentacija ekološkog statusa/stanja

1.4.1. Uporedivost rezultata biološkog monitoringa

WFD Aneks V, 1.4.1 samo govori o rezultatima **biološkog** monitoringa, implicirajući da realizacija interkalibracije opisana niže uključuje samo elemente biološkog kvaliteta, a ne ekološkog statusa u cijelosti.

(i) Zemlje članice će uspostaviti sisteme monitoringa sa ciljem procjene vrijednosti elemenata biološkog kvaliteta specificirane za svaku kategoriju površinske vode ili za jako izmijenjena i vještacka tijela površinskih voda.

Sistem monitoringa treba da procijeni “vrijednosti” za specificnu kategoriju bioloških elemenata kvaliteta (primjer: akvaticka flora, bentos, i ribe za rijeke). Za vještacka i jako izmijenjena vodna tijela biološki elementi kvaliteta koje treba osmatrati ,trebaju da budu oni korišteni u najprimjenjivijoj kategoriji (primjer: Elementi kvaliteta jezera za rezervoare).

Kod primjene procedure, niže objašnjene, na jako izmijenjena ili vještacka vodna tijela, reference ekološkog statusa treba shvatiti kao reference ekološkog potencijala.

“Primjena niže postavljene procedure ” implicira da **vještacka ili jako izmijenjena vodna tijela trebaju biti posmatrana u interkalibraciji (ali ne kao odvojena kategorija)**, upotrebljavajući maksimalan ekološki potencijal kao referencu (Odjeljak 4.3).

Takvi sistemi mogu koristiti posebne vrste ili grupe vrsta koje su reprezentativne za element kvaliteta u cijelini.

U cilju procjene koje određene vrste ili grupe su “reprezentativne” za element kvaliteta u cijelosti, treba se uzeti u obzir definicija visokog, dobrog i umjerenog statusa za različite elemente kvaliteta (WFD Aneks V, 1.2.1). (Primjer: indikatori benticke faune beskicmenjaka u rijekama moraju biti u stanju da pokažu promjene u sastavu /obilju, omjeru poremećaja osjetljivih i neosjetljivih grupa, i raznolikost).

Monitoring sistemi trebaju da otkriju antropogene uticaje različitih vrsta pritisaka (primjer: saprobni index koji je veoma osjetljiv na pritiske eutrofikacije može biti neosjetljiv na zagađenje teškim metalom).

¹² Odluka 1999/468/EC, Clan 205(2) Sporazuma (vidjeti Aneks C).

(ii) u cilju osiguranja uporedivosti ovakvih sistema monitoringa, rezultati sistema koji funkcionišu u svakoj pojedinoj zemlji članici trebaju biti izraženi kao omjeri ekološkog kvaliteta u svrhu klasifikovanja ekološkog statusa .

Ovi omjeri trebaju predstavljati odnos između vrijednosti bioloških parametara posmatranih za dato tijelo površinske vode i vrijednosti ovih parametara u referentnim uslovima primjenjivim za to tijelo. Omjer treba biti izražen brojčanom vrijednošću između nula i jedan, sa visokim ekološkim statusom predstavljenim kao vrijednost blizu jedinice a lošim ekološkim statusom kao vrijednost koja se bliži nuli.

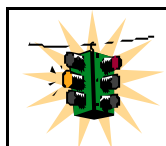
Rezultati monitoringa za elemente biološkog kvaliteta su izraženi u EQR omjerima dobivenim iz posmatranih i referentnih vrijednosti.

Interkalibracija pojedinačnih parametara je teška zbog toga što različite Zemlje članice mogu mjeriti različite parametre za date elemente biološkog kvaliteta.

Elementi biološkog kvaliteta trebaju biti nivo za interkalibraciju.

(iii) Svaka zemlja će podijeliti skalu omjera ekološke kvalitete na pet klasa u svom sistemu monitoringa za svaku kategoriju površinske vode, sa rangiranjem od visokog do lošeg ekološkog statusa, kao što je to definisano Odjeljkom 1.2, dajući brojčane vrijednosti svake granice između klasa. Granicna vrijednost između klase visokog i dobrog statusa i granicna vrijednost između dobrog i umjerenog statusa će biti ustanovljena putem izvođenja vježbe interkalibracije koja je ovdje dalje opisana.

Rezultati interkalibracije će odrediti brojčane (EQR) vrijednosti za granice između visoke-dobre i dobre-umjerene klasifikacije sistema svake države članice. Vrijednosti za druge dvije granice su uspostavile države članice samostalno.

Ono što će se interkalibrirati **nije** ekološki status, već rezultat (kao status klase) brojčane vrijednosti EQR bioloških elemenata kvalitete u sistemima procjene zemalja članica. Ekološki status je određen nižom od vrijednosti (visok/dobar/umjeren/slab/loš) relevantnih bioloških i fizicko-hemijskih rezultata monitoringa za relevantne elemente kvaliteta¹³.

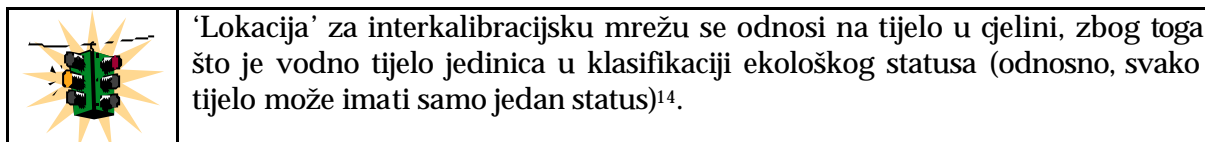
(iv) Komisija će upriličiti realizaciju interkalibracije kako bi osigurala konzistentnost ovih uspostavljenih granica između klasa sa normativnim definicijama u Odjeljku 1.2 i njihovu uporedivost između zemalja članica.

(v) Kao dio vježbe Komisija će omogućiti i razmjenu informacija između zemalja članica koja će dovesti do identifikacije niza lokacija svakog ekoregiona u zajednici; ove lokacije će činiti interkalibracijsku mrežu

Prvi korak u razmjeni informacija biće odluka o tome **koje su informacije (uključujući biološke i ostale podatke) neophodne za identifikovanje interkalibracijskih lokacija.**

Mreža će se sastojati od lokacija odabranih iz niza tipova površinskih voda prisutnih u svakom ekoregionu.

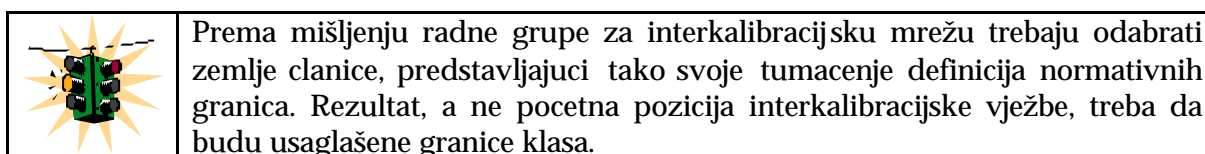
¹³ WFD Aneks V, Član 1.4.2 (i)

Ne treba samo sva tijela koja odrede zemlje članice (i budu dijelile sa drugim zemljama članicama) uključiti u interkalibracijsku mrežu, već će biti odabran i podskup zajedničkih tipova. U svrhu interkalibracije treba dogovoriti i zajedničke tipove između zemalja članica koje dijele isti ekoregion/e.

Kriterij i proces odabira tipova vodnih tijela za interkalibracijsku mrežu su predstavljeni u Odjeljku 4.2.

Za svaki odabrani tip vodnog tijela, mreža će se sastojati od najmanje dvije lokacije koje korespondiraju sa granicom između normativnih definicija visokog i dobrog statusa, i najmanje dvije lokacije koje korespondiraju sa granicom između normativne definicije dobrog i umjerenog statusa.

Više od dvije lokacije po granici mogu biti odabrane za svaki tip površinske vode i uključene u interkalibracijsku mrežu (preporučeni broj lokacija je dat u Odjeljku 4.7).

Normativne definicije različitih klasa kvaliteta su formulisane u smislu elemenata biloškog kvaliteta; vrijednosti ovih ne bi trebale previše da odudaraju od referentnih uslova (odnosno najmanje "neznatne devijacije" unutar raspona dobrog statusa, i najmanje "umjerene devijacije" unutar raspona umjerenog statusa).

Informacije potrebne za odabir interkalibracijskih lokacija su date u Odjeljku 4.6.

Lokacije treba odabrati stručnom ocjenom koja će se donjeti na osnovu zajedničkih ispitivanja i svih ostalih dostupnih informacija.

Regionalne grupe eksperata će vrednovati informacije sa lokacija koje su predložile zemlje članice i dati preporuke komisiji.

Proces provođenja odabira interkalibracijskih lokacija je predstavljen u Odjeljku 4.1 ovog Vodica.

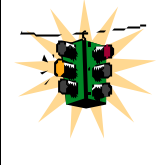
(vi) Svaki sistem monitoringa zemlje članice će se primjeniti na one lokacije interkalibracijske mreže koje su i u ekoregionu i koje pripadaju tipu površinske vode na kojem će se primjeniti sistem u skladu sa zahtjevima ove Direktive.

Za svaki sistem monitoringa zemlje članice se mora odrediti kojem ekoregionu/ima i za koji tip/ovog/ih vodnog/ih/tijela će sistem biti primjenjen.

¹⁴ vidi "[WFD CIS vodic br. 2](#) o upotrebi termina "vodno tijelo" u kontekstu Okvirne Direktive o Vodama".

Ukoliko se ekoregion predstavljen u Aneksu XI (kao dio tipologije sistema-A) koristi samo kao osnov za interkalibraciju bice limitirane mogucnosti za uporedivanje sistema monitoringa i procjene voda unutar granica za mnoge zemlje clanice (primjer: ES-P, IRL-GB), ili ih cak nece biti uopšte (I, GR).

Direktiva ne propisuje upotrebu ekoregiona prema Aneksu XI. Interkalibracija ce imati koristi od vecih ekoregiona, sve dok se isti tipovi površinskih vodnih tijela mogu naci unutar tih regiona. Ovo bi bolje omogucilo interkalibraciju izmedu veceg broja zemalja clanica.

	<p>“Ekoregioni” kod interkalibracije ne moraju biti ekoregioni Sistema A tipologije predstavljenog u Aneksu XI, vec trebaju biti što je moguće veci da omoguce interkalibraciju izmedu maksimalnog broja Zemalja clanica. Preliminarni prijedlozi za interkalibraciju ekoregiona su dati u Odjeljku 4.5 ovog Vodica.</p>
---	--

Rezultat ove primjene treba biti iskorišten da se postave brojcanne vrijednosti za relevantne granice klasa u sistemu monitoringa svake zemlje clanice.

EQR vrijednosti granica ce se uspostaviti putem interkalibracijske mreže

Zemlje clanice definišu brojcanne vrijednosti za relevantne granice klasa upotrebom svojih sistema monitoringa. Interkalibracija upoređuje rezultate (u vidu klasifikacije statusa) brojcanih vrijednosti “mjerenja” u skladu sa metodologijom koju su usvojile zemlje clanice.

Kako bi se omogucilo upoređivanje rezultata klasifikacije Zemalja clanica iste interkalibracijske lokacije, informacije o podacima i metodama procjene trebaju biti zajedno iznešeni.

Upute o tome kako prevesti rezultate interkalibracijske vježbe u brojcanne vrijednosti za granice klasa, ce se izraditi u slijedećoj fazi Zajednicke strategije implementacije kada ce postojati „metadata“ (informacije o dostupnosti podataka) koje ce biti omogucene sa potencijalne interkalibracijske lokacije (tj. u toku 2003.godine; odjeljak 5.7.

(vii) U roku od tri godine nakon što je Direktiva stupila na snagu, Komisija ce pripremiti nacrt registra lokacija za formiranje interkalibracijske mreže koji može biti usvojen u skladu sa procedurama koje su date u Clanu 21. Konacni registar lokacija bice ustanovljen u roku od cetiri godine od dana kada je Direktiva stupila na snagu i Komisija ce ga objaviti.

Procedura koja je data u Clanu 21¹⁵ se tice regulatornog odbora, što se odnosi na Odluku 1999/468/EC¹⁶. Regulatorni odbor se sastoji od predstavnika zemalja clanica i Komisije kao predsjedavajućeg.

¹⁵ WFD art. 21: Regulatorni odbor. (1)odbor, u daljnjem tekstu “Odbor”, ce pomoci Komisiji; (2)kada se kao referenca navodi ovaj clan, Clanovi 5 i 7 Odluke 1999/468/EC se primjenjuju, sa uvažavanjem odredaba ovog Clana 8. Period dat u Clanu 5(6)Odluke 1999/468/EC ce biti dat u roku od tri mjeseca; (3)Odbor ce usvojiti pravila procedure.

¹⁶ Vidjeti Aneks C ovog dokumenta.

Komisija će podnijeti Odboru nacrt mjera koje treba poduzeti (u ovom slučaju nacrt registra interkalibracijskih lokacija zajedno sa planom njegove finalizacije). Odbor će dati svoje mišljenje o nacrtu, pomoću kvalifikovane većine (Član 205(2) Sporazuma¹⁷). Komisija će usvojiti mjere ukoliko su u skladu sa mišljenjem odbora. Ukoliko ovo ne bude slučaj, komisija će podnijeti Vijeću prijedlog vezan za mjere koje se trebaju poduzeti i izvjestiti Evropski Parlament.

Ova procedura treba da dozvoli izmjene/dopune nacrtu registra interkalibracijske mreže nakon što ga predloži Komisija (Najkasnije do decembra 2003. godine) i prije nego što se konacni registar objavi (decembar 2004. godine).

(viii) Komisija i zemlje članice će dovršiti vježbu interkalibracije u roku od 18 mjeseci od dana kada bude objavljen konacni registar.

(ix) Rezultati vježbe interkalibracije i vrijednosti ustanovljene za klasifikacije sistema monitoringa zemalja članica će biti objavljeni od strane Komisije u roku od šest mjeseci nakon završetka vježbe interkalibracije.

¹⁷ Aneks C ovog dokumenta..

3. Odjeljak – Sinteza procesa interkalibracije: problemi i moguća rješenja

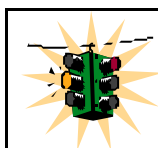
U ovom odjeljku predstavljena je sinteza procesa interkalibracije, ključni koraci kritičnog puta i prepreke za ispunjavanje zahtjeva Direktive su prezentirani i raspravljani. Predstavljene su također i potencijalne implikacije limitirane interkalibracije i moguća kratkorocna i dugorocna rješenja.

3.1. Zvanicni zahtjevi i vremenski raspored interkalibracije

Direktiva zahtijeva da granice između klasa visoki-dobar i dobar-umjeren ekološki kvalitet budu uspostavljene putem interkalibracije (WFD Aneks V, 1.4.1, iii). Interkalibracijska mreža, koje se sastoji od odabranih lokacija, bice uspostavljena tako da predstavlja tumačenja normativnih definicija statusa površinskih voda zemalja članica (definirano u WFD Aneks V, Odjeljak 1.2) vezano za referentne uslove.

Svrha vježbe interkalibracije je da osigura uporedive sisteme procjene ekološkog kvaliteta i uskladi kriterije ekološkog kvaliteta površinskih voda u zemljama članicama. Ovo osigurava uskladen pristup definisanja jednog od glavnih ciljeva Okvirne Direktive o Vodama, „**dobar ekološki status/stanje**“ tako što ce se uspostaviti:

- Dogovoreni kriterij ekološkog kvaliteta za lokacije dobrog kvaliteta, postavljajući ciljeve za zaštitu i obnovu;
- Dogovoreni brojcani omjer vrijednosti ekološkog kvaliteta (EQR) za granice klasa kvaliteta (visok/dobar i dobar/umjeren).

Ovo znaci da normativne definicije za visok i dobar kvalitet površinske vode trebaju biti jednako tumačene bez obzira na razlike u sistemu procjene ekološkog kvaliteta između zemalja članica (odnosno dobar ekološki kvalitet treba da ima isto značenje svuda u EU).

Interkalibracija se izvodi od strane zemalja članica. Uloga komisije je da omogući razmjenu informacija između zemalja članica.

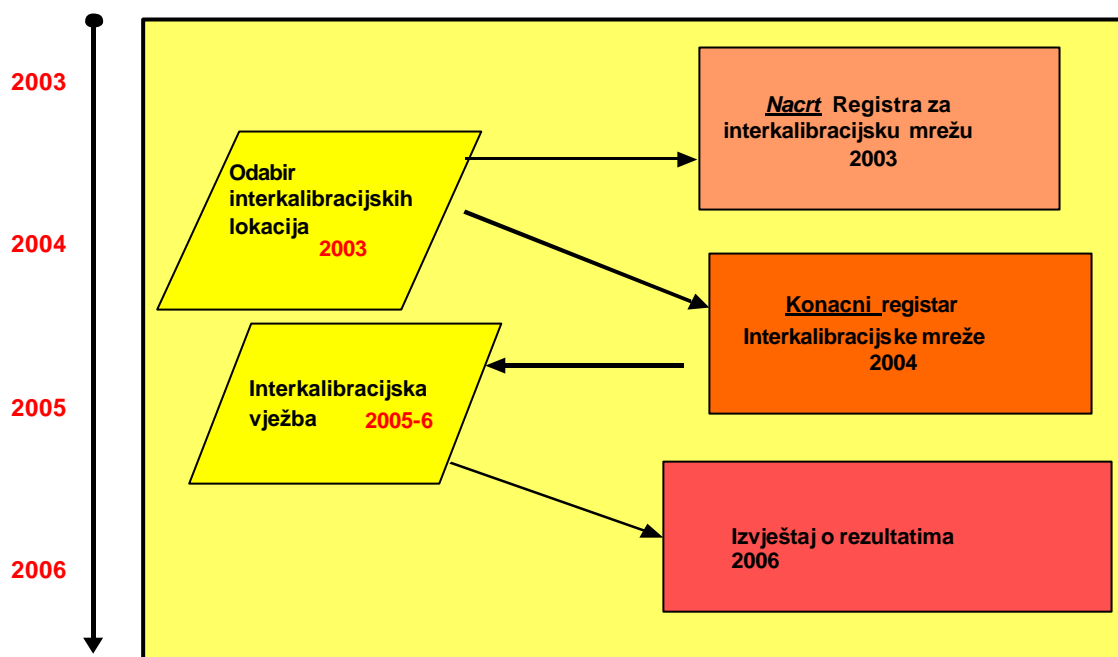
Vježba interkalibracije ce se izvesti 2005-te i 2006-te godine između zemalja članica da se osigura uporedivost rezultata biološkog monitoringa. Prije ovoga treba biti uspostavljena interkalibracijska mreža do kraja 2004 (Slika 3). Nacrt registra interkalibracijske mreže, objavljen od strane Komisije može biti usvojen u skladu sa procedurama koje su date u Clanu 21 Direktive.

Interkalibracijska mreža ce biti uspostavljena za ograničen broj tipova vodnih tijela sa dvije ili više lokacija koje korespondiraju sa granicama između klasa visok-dobar i dobar-umjeren u skladu sa klasifikacijom svake zemlje članice. Odabir tipova vodnih tijela i interkalibracijskih lokacija treba biti urađen korištenjem stručnih ocjena koje se zasnivaju na zajedничkoj kontroli i svim raspoloživim informacijama. U vježbi interkalibracije, sistemi procjene ekološkog kvaliteta zemalja članica se onda primjenjuju da se klasifikuju ove lokacije u ekoregionima u kojima su primjenjivi njihovi sistemi klasifikacije. Rezultati se

koriste da se ustanove granice vrijednosti 'Omjera ekološke kvalitete' (EQR) sistema klasifikacije i komisija ih objavljuje

Direktiva zahtjeva slijedeće rokove za interkalibraciju:

- Ustanovljavanje nacrtu registra interkalibracijske mreže – decembar 2003;
- Ustanovljavanje konacnog registra interkalibracijske mreže – decembar 2004;
- Dovršena interkalibracijska vježba – juni 2006;
- Rezultati interkalibracijske vježbe objavljeni od strane Komisije – decembar 2006;

Slika 3 Faze zadataka i rokovi zvanicne interkalibracijske vježbe.

3.2. Prepreke za ispunjavanje rokova procesa interkalibracije

U ispunjavanju zvanicnih zahtjeva interkalibracijske vježbe, kako je to propisao Aneks V Direktive, predviđaju se određene teškoće. Glavni razlog su rokovi za interkalibraciju koji se u potpunosti ne uklapaju sa vremenskim rasporedom implementacije u zemljama članicama. Ovo dalje povlači to da će ključne informacije za interkalibraciju biti samo dostupne u toku progresa implementacije (Tabela 1).

Tabela 1 Uporedba vremenskog rasporeda implementacije zemalja članica i vremenskog rasporeda interkalibracije, shodno zahtjevima Aneksa V Direktive.

God.	Vremenski raspored implementacije Zemalja članica	Vremenski raspored Interkalibracije
2003		Nacrt registra Interkalibracijske mreže
2004	Analiza karakteristika (tipologija i referentni uslovi) i pritisci i uticaji	Konacni registar Interkalibracijske mreže
2005		Izvođenje interkalibracije
2006	Monitoring program operativan	Interkalibracija dovršena: usklađene granice klasa

Glavne prepreke za interkalibracijski proces usljed razlika u vremenskom rasporedu su niže prezentirane.

3.3. Problem inkompatibilnosti tipologije

Bice teško odabrati tipove koji su odgovarajući za tip vodnog tijela diferenciran od strane Zemlje članice zbog toga što:

- Različite zemlje članice mogu koristiti različite sisteme tipologija;
- Zemlje članice ne trebaju diferencirati tipove vodnih tijela (potrebne za 'analize karakteristika' svakog Vodnog područja) prije decembra 2004¹⁸ (Tabela 1);
- Prije nego (u 2003-oj) lokacije za nacrt registra interkalibracijske mreže trebaju već biti odabrane i nacrt registra predat Odboru na usvajanje shodno Clanu 21. U odsustvu zajednicke tipologije, ovaj odabir može biti napravljen samo *ad hoc* i na osnovu stručne ocjene.

Implikacije:

- Odabrani tipovi vodnih tijela za interkalibracijsku mrežu na *ad hoc* osnovi u 2003-oj mogu biti neusklađeni sa tipovima vodnih tijela koje će diferencirati zemlje članice kada njihove tipologije budu okončane u 2004-toj;
- Biti će teško odabrati i dogovoriti se o interkalibracijskim lokacijama koje predstavljaju granice klasa, pošto su neophodni tipsko-specificni referentni uslovi za klasifikaciju ekološkog kvaliteta.

Potencijalna kratkorocna rješenja:

- Zemlje članice trebaju početi, što je prije moguće sa implementacijom tipologije i referentnih uslova;
- Zemlje članice trebaju da se dogovore o kompatibilnim sistemima tipologija (koji će još uvijek dozvoljavati regionalna poboljšanja) i, ukoliko je moguće, zajednicku osnovu za referentne vrijednosti unutar (eko)regionalnih interkalibracijskih grupa, što je prije moguće i najkasnije do početka 2003;

¹⁸ WFD, Clt. 5, Aneks II, 1.1. (i-vi)

- Ukoliko gore navedena rješenja nisu prakticno izvodljiva, *ad hoc* odabir zajednickih tipova pomocu strucne ocjene u 2003-oj treba biti izraden tako da se omoguci dalja podjela ekološki relevantnih pod-tipova koje ce kasnije diferencirati Zemlje clanice

3.4. Problem raspoloživosti podataka

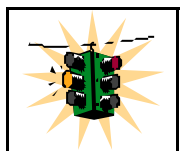
Odabir lokacija za interkalibraciju od strane zemalja clanica zahtjeva da zemlje raspolažu sa adekvatnim i pouzdanim informacijama o relevantnim pritiscima i uticajima. Osim ovoga referentni uslovi trebaju biti specificirani za interkalibracijske tipove. Trenutno se predvida da ce ova informacija, u vrijeme kad se budu trebale odabrati lokacije, biti samo djelomicno na raspolaganju (u 2003 i 2004), i to zbog:

- Toga što trenutno **nijedna** zemlja clanica nema takav monitoring sistem koji je uskladen sa zahtjevima Direktive. Podaci trenutno postojećih sistema monitoringa su u mnogim slucajevima nekompletni ili se ne mogu upotrijebiti za interkalibraciju;
- Toga što je prakticno nemoguće sakupiti nove podatke za odabir lokacija u 2003. i 2004. Stoga odabir lokacija (tj. Postavljanje granica ekoloških klasa kvaliteta *visok-dobar* i *dobar-umjeren*) može samo biti zasnovan na trenutno raspoloživim podacima;
- Toga što sistem monitoringa u Zemljama clanicama ne treba biti operativan prije 2006¹⁹. Odnosno do vremena kada vježba interkalibracije treba biti okoncana i rezultati objavljeni (Tabela 1).

Implikacije:

- Odabir lokacija samo može biti baziran na ogranicenim podacima, ne pokrivajući sve elemente biološkog kvaliteta, što znaci da ce su u interkalibracijskoj mreži ogleđati uticaj i pritisak samo nekih elemenata kvaliteta²⁰;
- Uspostavljanje granica klasa (*visok-dobar* i *dobar-umjeren*) ce biti zasnovano najviše na strucnom mišljenju;
- Ogranicena raspoloživost podataka ce limitirati i broj tipova vodnih tijela koji mogu biti ukljuceni i interkalibracijsku mrežu;

Jednom kada se dobiju novi monitoring podaci, ukljucujući elemente biološkog kvaliteta (tj. nakon 2006), mreža interkalibracije možda neće više adekvatno predstavljati granice klasa ekološkog kvaliteta (*visok-dobar*, i *dobar-umjeren*) kako se to pretpostavljalo tokom odabira lokacija u 2003. i 2004.

WFD predvida jednu vježbu interkalibracije 2005-te i 2006-te. Neizbježno je da ova vježba bude bazirana na rezultatima sistema monitoringa cija je priprema u toku, sa ogranicenim podacima i prakticnom nemogucnošću prikupljanja dodatnih podataka.

¹⁹ WFD, Cl. 8, Aneks V, 1.3.

²⁰ Na primjer, interkalibracija rijeka treba uglavnom da koristi podatke makroinvertebrata, zbog toga što za druge elemente kvaliteta ne postoje dovoljni podaci u ovom stadiju.

	Ciljevi vježbe interkalibracije – dogovor o granicama klasa i uskladenom sistemu klasifikacije – samo djelomicno mogu biti ispunjeni u ovoj jednoj vježbi interkalibracije koja je zahtjevana prema WFD.
---	--

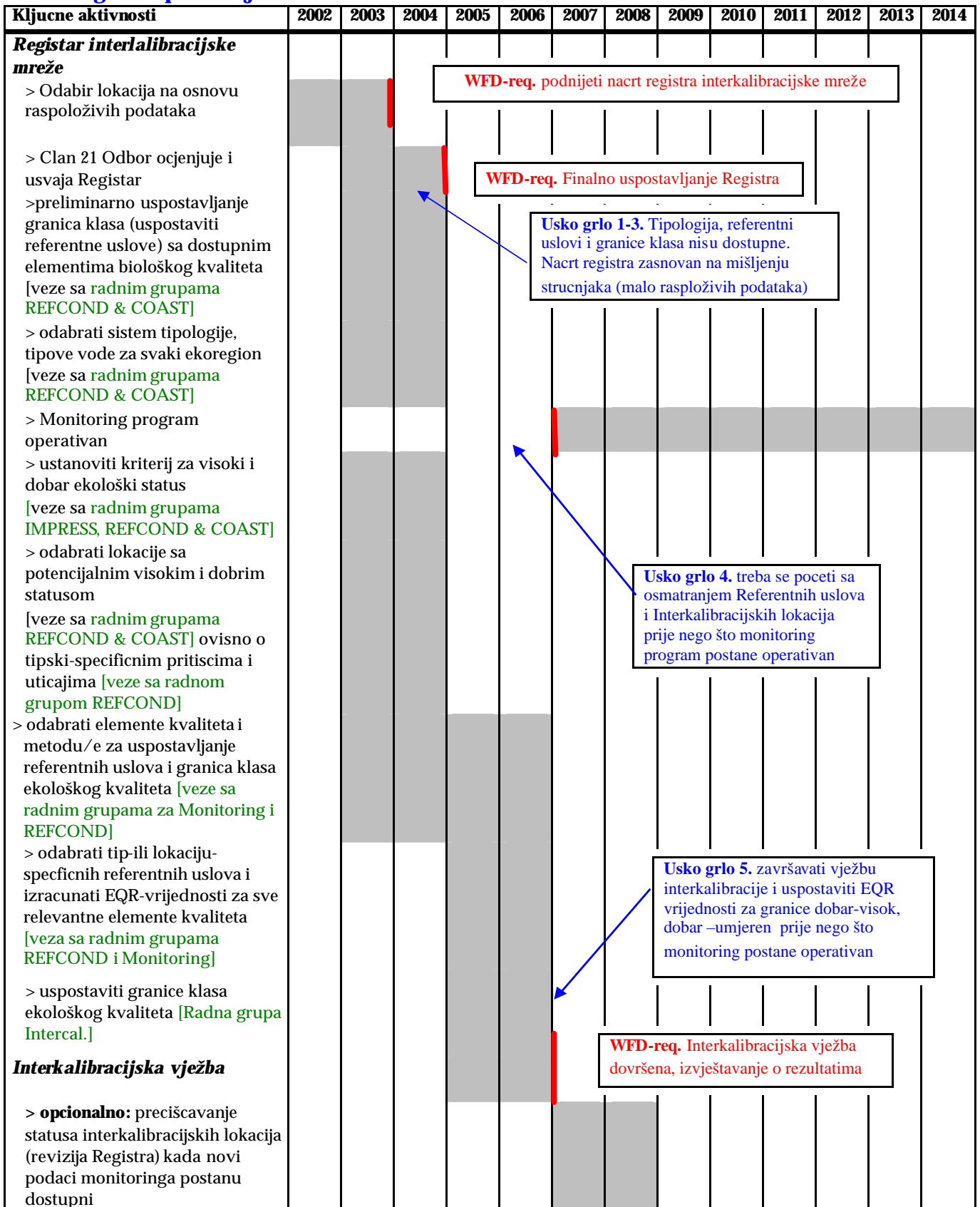
Potencijalna kratkorocna rješenja:

Postoje brojna potencijalna kratkorocna rješenja, ukljucujuci:

- Odabir lokacija u 2003-oj i 2004-oj treba biti ciljan na tipove vodnih tijela gdje ima najviše dostupnih informacija, uvažavajući da uspostavljena interkalibracijska mreža neće odražavati uticaj svih pritisaka, i svih elemenata biološkog kvaliteta;
- Zemlje članice trebaju dobrovoljno početi sa monitoring programima koji su u skladu sa WFD , što je prije moguće, kako bi ostvarile što je moguće više podataka za izvođenje interkalibracijske vježbe;
- Vježba interkalibracije u 2005-oj i 2006-oj treba biti ograničena na upoređivanje metoda klasifikacije za lokacije gdje će biti dostupno najviše podataka koji se tiču odabranih pritisaka.

Tabela. 2 Ključni koraci i uska grla u INTERKALIBRACIJSKOM procesu.

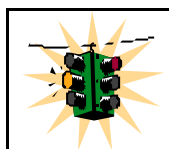
Red (oznaka "WFD-req." Znaci zahtijev Okvirne Direktive o Vodama, plava (oznacava "uska grla" u planiranju.

> opcionalno : prilagodavanje EQR vrijednosti																		
> Potencijalna revizija klasifikacije ekološkog kvaliteta svih površinskih voda zbog pregleda i ažuriranja analiza spomenutih u članu 5.1																		

3.5. Problemi 'limitirane' interkalibracije

Zemlje članice su odabrale lokacije za interkalibraciju koristeći informacije o pritiscima i uticajima ovih pritisaka na elemente biološkog kvaliteta (u poređenju sa referentnim uslovima). Interkalibracijske lokacije predstavljaju njihov sud o tome šta je „neznatnan“ ili „umjeren“ uticaj

Nema garancije da će različite zemlje članice imati iste poglede na to kako normativne definicije granica klasa kvaliteta trebaju biti tumačene. Razlicitost u tumačenju će se ogledati u nacrtu interkalibracijske mreže.

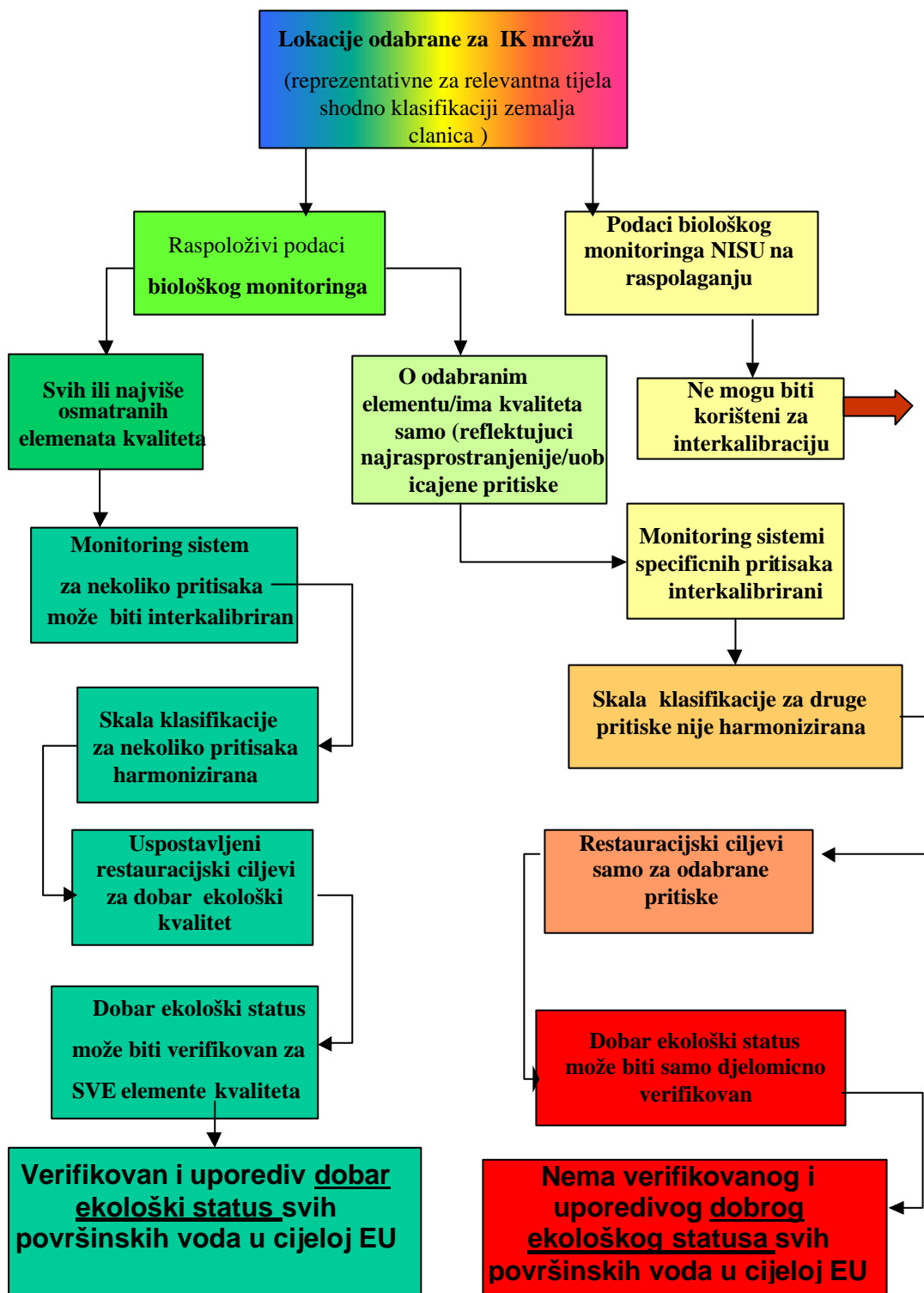
Zemlje članice mogu, ili ne, imati podatke za elemente biološkog kvaliteta koji su osjetljivi na pritiske identifikovane kao najzancajnije za vodna tijela predložena za interkalibracijsku mrežu.

Pošto će EQR vrijednosti biti ustanovljene na osnovu podataka o biološkom kvalitetu (korištenjem relevantnih elemenata kvaliteta), lokacije na kojima se podaci nisu prikupljali i sa kojih neće biti podataka prije 2005, neće biti uvrštene u vježbu interkalibracije (slika 4).

Kao preduvjet korištenja bilo koje lokacije u vježbi interkalibracije zahtijeva se da postoje **biološki monitoring podaci** (relevantnih elemenata kvaliteta) koji su dostupni najkasnije u 2005. godini.

Interkalibracijska mreža koja uključuje samo one lokacije koje su pod uticajem najšire rasprostranjenih pritisaka (kao što je eutrofikacija u jezerima i obalnim vodama), kao što je predloženo u Odjeljku 4.4, bi implicirala da:

- Bi bili interkalibrirani samo oni dijelovi sistema klasifikacije koji su ciljani da otkriju uticaje ovakvih pritisaka na odabrane elemente kvaliteta (slika 4);
- Bi se dogovorio kriterij za ekološki kvalitet lokacija dobrog kvaliteta i ustanovili ciljevi zaštitnih i mjera obnove za vodna tijela samo za najšire rasprostranjene pritiske, dok se ne bi razmatrali uticaji drugih pritisaka;
- U 2006-oj, ne bi bilo verifikovanih i uporedivih ciljeva za „dobar ekološki status“ kao cjelinu.

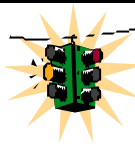

Slika 4

Dijagram koristi od kompletne interkalibracije (nije moguće trenutno ispoštovati rokove) u odnosu na rizik limitirane interkalibracije koja će se izvesti u toku 2005. i 2006.

3.6. Dugorocna strategija za prevazilaženje problema interkalibracije

Predviđa se da će dobrovoljni odbor zemalja članica moći unaprijediti ishode interkalibracijske vježbe u periodu 2003.-2006. Međutim, usljed problema u uspostavljanju monitoring sistema koje je kompatibilan sa WFD, u predviđenom roku da će ciljevi interkalibracijske vježbe - dogovor o granicama klasa i uskladenom klasifikacijskom sistemu- biti djelimicno postignuti izvođenjem jedne interkalibracijske vježbe kako to zahtjeva Direktiva (WFD). Kako bi se uspostavile pouzdane i uporedive granice između klasa ekološkog kvaliteta, veoma se preporučuje mehanizam revizije interkalibracijske mreže u vrijeme kada budu dostupni podaci koji su kvalitetniji i kompatibilni sa WFD zahtjevima (tj. nakon 2006. U principu, revizija interkalibracijske mreže je implicitna usljed vremenskog rasporeda za reviziju analize karakteristika vodnog područja- uključujući tipologiju i referentne uslove- predviđene u Članu 5 Direktive.

	<p>Dugorocna strategija dozvoljava mehanizam revizije interkalibracijske mreže nakon 2006. koji se smatra veoma preporučljivim od strane Radne grupe za interkalibraciju. Prakticne implikacije²¹ i zakonske mogućnosti²² za ovakvu reviziju trebaju biti razjašnjene što je prije moguće u nastavku Zajedničke strategije implementacije</p>
---	---

Uspostavljanje dugorocne strategije i mehanizma revizije interkalibracijskog registra u posebnom vodicu bi omogućilo:

- Procjenu mogućih promjena kvaliteta interkalibracijskih lokacija;
- Interkalibracija i uskladivanje novih metoda procjenjivanja (tj. razvoja novih pokazatelja, novih alati za procjenu, usvajanje novih standarda i sl.);
- Dodavanje novih lokacija koji su pod uticajem drugih značajnih pritisaka (koji nisu bili predstavljeni u interkalibracijskoj mreži u 2004);
- Dodavanje tipova vodnih tijela u interkalibracijskoj mreži što je posljedica verifikacije sistema tipologije u zemljama članicama kada novi podaci biološkog monitoringa budu dostupni;
- Interkalibracija i harmonizacija sistema monitoringa i klasifikacije novih zemalja članica.

²¹ Uzimajući u obzir posljedice pripremanja programa mjera, planova upravljanja rijecnim slivovima i uspostavljanje sistema klasifikacije

²² Uzimajući u obzir mogućnosti date u WFD Čl. 19, 20 i 21

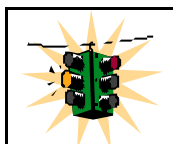
4. Odjeljak – uputstva za uspostavljanje interkalibracijske mreže

Ovaj odjeljak daje praktična uputstva za uspostavljanje interkalibracijske mreže

- 1) Kako izvesti proces odabira lokaliteta za interkalibraciju u praksi;
- 2) Kriterij za odabir tipova za interkalibracijsku mrežu;
- 3) Kriterij za odabir lokacija za interkalibracijsku mrežu.

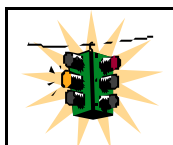
Vodic je zasnovan na zajedničkom razumijevanju zahtjeva Direktive koji se tiču interkalibracije (*Odjeljak 2*) i Sinteza interkalibracijskog procesa (*Odjeljak 3*). U velikoj mjeri je to rezultat rada tri privremene grupe eksperata za pripremu nacrtu koje su formirane od strane radne grupe za interkalibraciju da obrade pitanja specifična za glavne kategorije vodnih tijela – rijeke, jezera i obalne i tranzicijske vode.

WFD interkalibracija će uskladiti rezultate sistema biološke procjene koje implementiraju zemlje članice. Sve obigatorne elemente kvaliteta i sve relevantne pritiske treba uzeti u obzir da bi se ovaj zadatak izvršio u potpunosti.

Radna grupa za interkalibraciju zaključuje da interkalibracija **treba biti ograničena** na tipove vodnog tijela i elemente kvaliteta za koje će blagovremeno biti dostupni dovoljni podaci

Radna grupa za interkalibraciju zaključuje da će zemlje članice odabrati lokacije za interkalibraciju koristeći se informacijama o odabranim pritiscima i uticajima ovih pritiskova na biološke elemente kvaliteta (upoređenim sa referentnim uslovima).

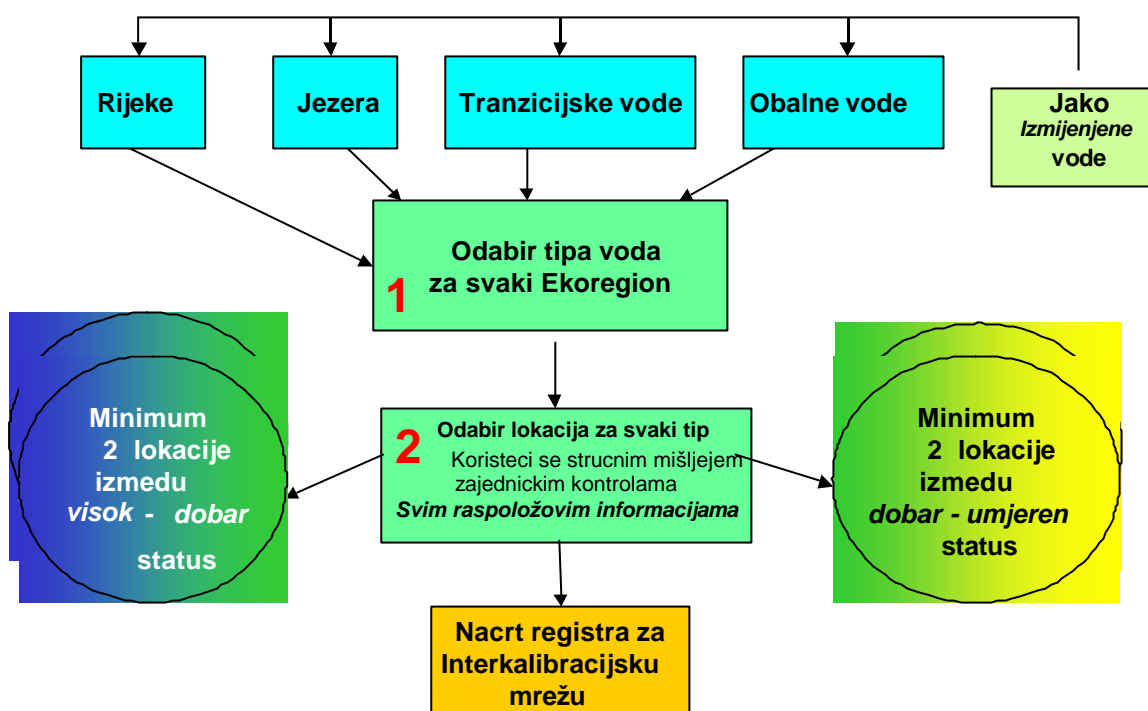

Stoga **lokacije interkalibracijske mreže predstavljaju pojedinačna tumačenja normativnih definicija iz Aneksa V (1.2.) svake od zemalja članica**, uključujući njihovo mišljenje o tome šta je „neznatan“, a šta „umjeren“ uticaj.

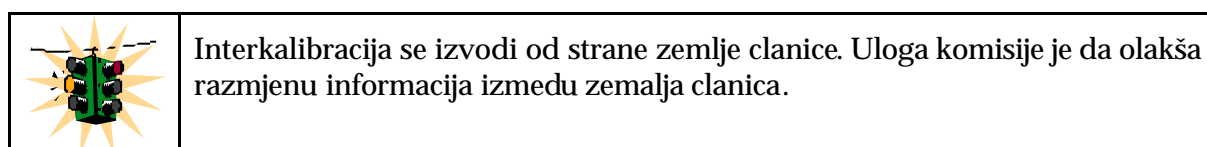
4.1. Procedura za uspostavljanje interkalibracijske mreže

Odabir interkalibracijskih lokacija za interkalibracijsku mrežu treba da se izvede u dva koraka.

1. Prvo, odabir tipova površinskih vodnih tijela za svaku kategoriju površinske vode (rijeke, jezera, tranzicijske i priobalne vode), i moguće za vještacke i jako izmijenjene vode u svakom ekoregionu, koje će biti uključene u interkalibracijsku mrežu;
2. Drugo, unutar ovih tipova minimalan broj interkalibracijskih lokacija treba biti odabran od strane zemalja članica slijedeći zahtjeve Aneksa V Direktive (slika 5). Interkalibracijska mreža mora biti sastavljena od lokacija odabranih iz niza površinskih voda koje su prisutne u svakom ekoregionu (WFD Aneks V).

Slika 5 Odabir interkalibracijskih lokacija za interkalibracijsku mrežu

Tehnicki posao Komisije izvodi **European Centre of Ecological Water Quality & Intercalibration – EEWAI** (koji se nalazi u EC-JRC), a to je organizacija odgovorna za omogućavanje vježe interkalibracije i organizaciju poslova ekspertnih grupa. Grupacija za ekološki status će koordinirati posao ekspertnih grupa.

4.1.1 kako u praksi izvesti proces odabira lokacija za interkalibraciju

Slijedi postepeni opis predložene procedure kao što je to predstavljeno na slikama 6a i 6b.

Korak 1. Formiranje ekspertnih grupa:

- Ekspertne grupe ce biti formirane za sve glavne kategorije voda (rijeke, jezera, prelazne i priobalne vode);
- Eksperti se predlažu i odabiraju od strane zemalja clanica. Njihov rad ce koordinirati grupacija za ekološki status;
- Svaka zemlja clanica treba imati predstavnika u ekspertnoj grupi relevantnog za njene površinske vode;
- Ekspertne grupe mogu biti dalje podijeljene na (eko)regionalne grupe, ili dalje na geografske interkalibracijske grupe ([Odjeljak 4.5.](#)) kada je to potrebno;
- Platforma za komunikaciju unutar/između ekspertnih grupa (razmjena informacija, sastanci, www-stranice, itd.) ce biti organizovana od strane Komisije.

Korak 2. Prijedlog tipova vodnih tijela:

- Ekspertne grupe ce dati prijedlog **tipova vodnih tijela** za svaku kategoriju površinske vode i (eko)region ukljucen u interkalibracijsku mrežu, uzimajući u obzir rezultate radnih grupa REFCOND i COAST ([WFD CIS Vodic br. 10](#) i br. [5.](#)). Preliminarni prijedlozi zajednickih tipova interkalibracije za svaku kategoriju površinske vode su bili pripremljeni od strane ekspertnih grupa za pripremu nacrt²³.

Step 3. Prijedlog pritisaka i elemenata biološkog kvaliteta:

- Za svaki odabrani interkalibracijski tip, ekspertna grupa treba da se dogovori o pritiscima i elementima biološkog kvaliteta, na koje bi se trebala fokusirati interkalibracijska vježba, uzimajući u obzir uputstva radnih grupa IMPRESS i MONITORING ([WFD CIS vodici br. 3](#) i [7](#)). Preliminarni prijedlozi za fokus i informacije neophodne za odabir lokacija su pripremljene od strane strucnih grupa za izradu nacrt²².

Korak 4. Odabir tipova, pritisaka i elemenata kvaliteta za interkalibracijsku mrežu:

- Prijedlozi ekspertnih grupa ce biti raspravljani i finalizirani od strane interkalibracijske radne grupe.

Korak 5. Odabir lokacija za nacrt interkalibracijskog registra:

- Svaka zemlja clanica ce odabrati lokacije za nacrt interkalibracijskog registra;
- Odabrane lokacije trebaju predstavljati granicu između klasa visok-dobar i dobar-umjeren u skladu sa tumačenjima normativnih definicija od strane

²³Nacrti izvještaja ekspertnih grupa su dostupni na CIRCA:

http://forum.europa.eu.int/Members/irc/env/wfd/library?l=/working_groups/intercalibration/drafts/expert_drafting&vm=de-tailed&sb=Title

svake Zemlje članice, uzimajući u obzir Vodice radnih grupa REFCOND i COAST (WFD vodici br.10 i 5);

Ovaj proces odabira treba da slijedi slijedeće korake:

- i. Zemlja članica identifikuje koji tipovi u njenom sistemu tipologije korespondiraju sa interkalibracijskim tipovima relevantnim za zemlju članicu, i identifikuju referentne uslove za ove tipove;
- ii. Sakupljanje svih raspoloživih informacija neophodnih za odabir lokacija (pritisci, uticaji, biološki podaci za lokacije koje će se uzimati u obzir za odabir lokacija- u rasponu od visokog do umjerenog statusa);
- iii. Ukoliko nema dovoljno bioloških podataka, odabir lokacije treba djelimično bazirati na kriteriju pritiska, i zemlja članica treba planirati da traži omogućavanje bioloških podataka za period interkalibracijske vježbe u 2005.-2006.;
- iv. Na osnovu dostupnih informacija, zemlje članice odabiraju lokacije koje predstavljaju granice visok-dobar i dobar-umjeren status, prema njihovim tumačenjima normativnih definicija datih u Aneksu V (1.2.) Direktive, a na osnovu kojih su napravili izbor.

Korak 6 *Metadata analize:*

- Komisija će postaviti metadata bazu podataka (informacije o dostupnosti podataka) za sve lokacije interkalibracije koje su odabrale zemlje članice;
- Zemlje članice će pružiti metadata podatke o tipologiji, referentnim uslovima i biološkim i fizicko-hemijskim rezultatima monitoringa (korak iznad 5.1-5.3). Ukoliko nedostaju esencijalne informacije u vrijeme odabira lokacija, trebaju navesti kako, kada i u kojoj formi će podaci biti na raspolaganju;
- Pored ovoga, informacija treba biti data na osnovu kriterija za klasifikaciju lokacija (korak 5(iv) iznad). Ova informacija je potrebna za ocjenu odabira zemalja članica od strane ekspertnih grupa u slijedecem koraku;
- Metadata analiza će biti baza za kompilaciju nacrtu registra interkalibracijske mreže dajući pregled informacija dostupnih sa svake interkalibracijske lokacije;
- Metadata analiza će biti i baza za realistično planiranje interkalibracijske vježbe i pripremu baze podataka za ovu svrhu.

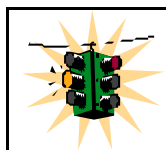
Korak 7. Procjena predloženih interkalibracijskih lokacija od strane ekspertnih grupa:

- Komisija će kompilirati rezultate metadata analize i dati ih na raspolaganje ekspertnim grupama;

- Ekspertne grupe procjenjuju odabir zemalja članica i navode moguće neusklađenosti (uključujući tumačenje normativnih definicija zemalja članica);
- Ekspertne grupe pregledaju metadate i predlažu koje podatke treba prikupiti / omogućiti interkalibracijsku vježbu – čime bi se dozvolilo Zemljama članicama da počnu sa prikupljanjem podataka koji još nisu dostupni.

Korak 8. Finaliziranje nacrtu registra :

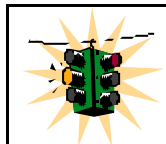
- Procjene različitih ekspertnih grupa predloženog odabira Zemalja članica će biti prezentirane, diskutovane i odobrene od strane Radne grupe za interkalibraciju;
- Nacrt registra interkalibracijske mreže će biti diskutovan na zajedničkoj radionici predstavnika Zemalja članica (Radna grupa Interkalibracija) i komisije, kako bi se ocjenila usklađenost sa normativnim definicijama granica klasa i uporedivost između Zemalja članica²⁴. Gdje moguće, dace se prijedlozi o tome kako prevazici neslaganja;
- Nacrt registra će biti lista lokacija odabranih od strane zemalja članica, zajedno sa odobrenim pregledom metadate analiza uključujući informacije o kriterijima klasifikacije kvaliteta ovih lokacija.

Lokacije koje su odabrane za nacrt interkalibracijskog registra predstavljaju granicu visokog-dobrog i dobrog-umjerenog statusa u skladu sa tumačenjem normativnih definicija datih u WFD Aneks V (1.2.), od strane svake pojedine zemlje članice.

Korak 9. Predstavljanje nacrtu registra Odboru, prema članu 21 Odbor:

- Komisija će finalizirati nacrt registra interkalibracijskih lokacija, i podnijeti ga Odboru u skladu sa Članom 21 prije 22. decembra, 2003;
- Zajedno sa nacrtom registra, komisija će podnijeti rezultate procjene koje će uraditi u koraku 8.

Procedura revizije nacrtu interkalibracijskog registra će ovisiti o odluci Odbora koji je predviđen članom 21.

Korak 10. Revizija nacrtu interkalibracijskog registra:

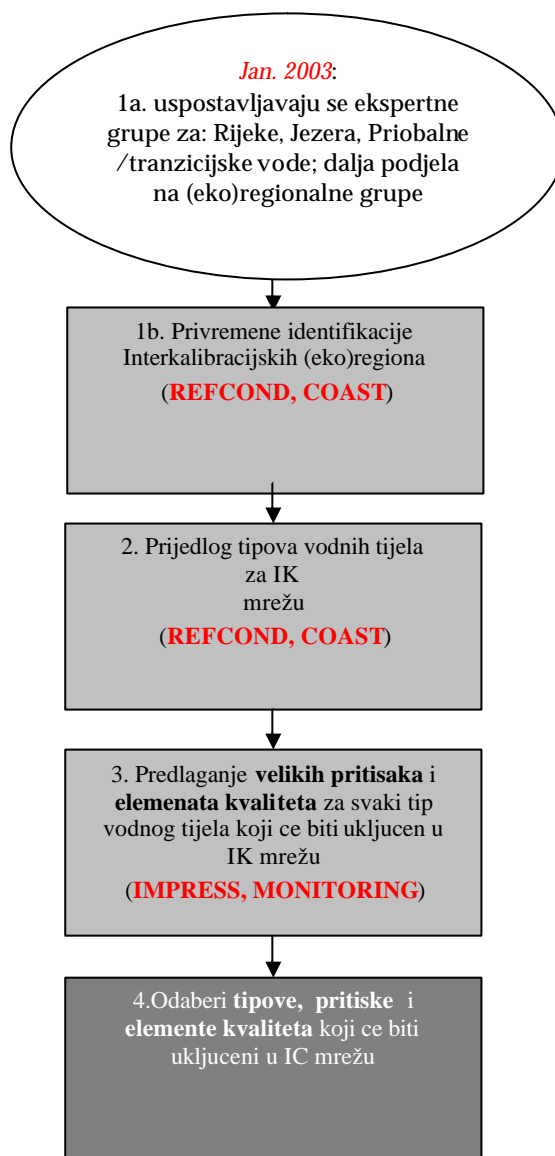
- Ukoliko je za reviziju nacrtu interkalibracije donesena odluka, **Zemlje Članice je trebaju razmotriti i možda proširiti odabir lokacija** (na osnovu odluka odbora iz člana 21);

²⁴ WFD Annex V, 1.4.1 (iv)

- Ukoliko nove lokacije budu odabrane, zemlje članice trebaju da ih uključe u metadata analize;
- Za konačan registar, preporučuje se ista procedura kao i za nacrt registra interkalibracije (koraci 7-9 iznad):
 - Procjena predloženih lokacija interkalibracije od strane ekspertnih grupa;
 - Finalizacija (predloženog) registra;
 - Prezentacija (predloženog) registra Odboru iz člana 21;
 - Odobrenje finalnog interkalibracijskog registra od strane Odbora iz Člana 21.

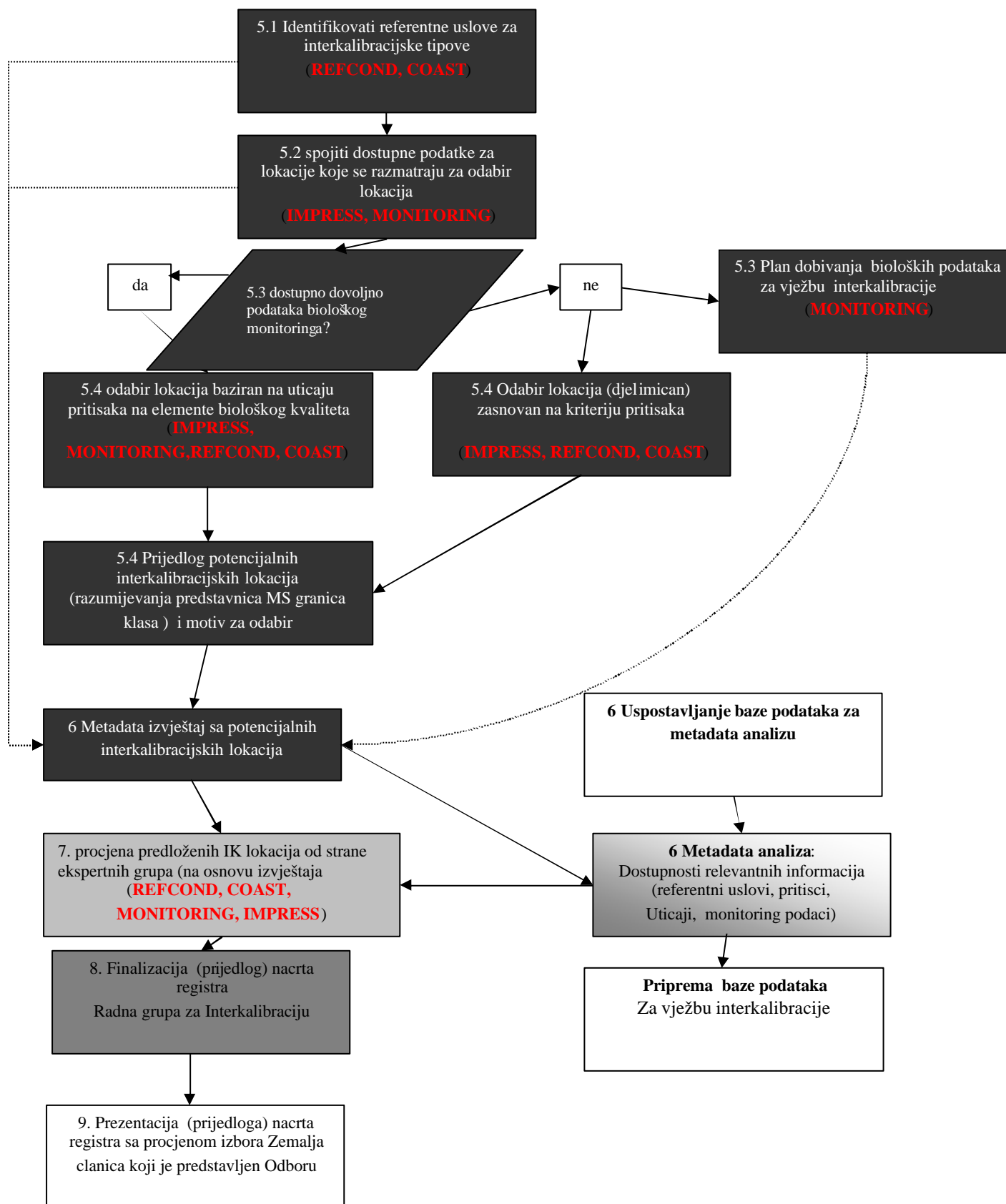
Tabela 3 Kratak pregled i predloženi rokovi za odabir lokacija interkalibracijske mreže u 2003-oj i 2004-oj godini.

Mjesec	Aktivnost		Akter
jan-03	Uspostavljanje ekspertnih grupa (za rijeke, jezera, tranzicijske i priobalne vode); daljnja podjela na (eko)regionalne grupe		Zemlje članice, Komisija
feb-mar-03	Odabir tipova površinskih vodnih tijela. Odabir pritisaka i elemenata biološkog kvaliteta.		Ekspertne grupe, Radna grupa za interkalibraciju.
apr-jun-03	Odabir lokacija za nacrt interkalibracijskog registra. Dostaviti komisiji metadata informacije.		Zemlje članice
apr-okt-03	Procjena baze metadata, moguće provjere lokacija, preliminarni nacrt registra.		Ekspertne grupe i komisija .
okt-03	Radionica	Usvajanje nacrta registra	Radna grupa za interkalibraciju, Eksp. grupa, komisija
nov-03	Kompilacija nacrta registra		Komisija
dec-03	Nacrt registra podnesen Odboru iz Člana 21		Komisija
jan-jun-04	Podnošenje novih informacija, ako su dostupne i omogućene		Zemlje članice
jan-sep-04	Revizija nacrta registra, ako je moguće		Ekspertne grupe
sep-nov-04	Kompilacija finalnog registra		Komisija
nov-dec-04	Adaptacija i objavljivanje finalnog registra		Komisija

Slika 6a

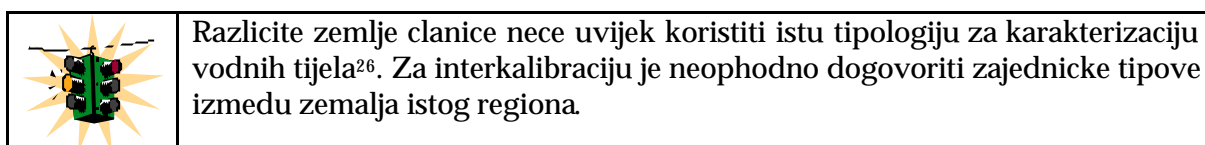
Dijagram pijedloga procesa odabira tipova, pritisaka i elemenata kvaliteta za interkalibracijsku mrežu u 2003. Navedeni su i Koraci u kojima su potrebna uputstva drugih WFD CIS radnih grupa. Boje ukazuju na aktere koji trebaju da izvedu korake: Bijela – Grupacija za ekološki status, Svijetlo siva – ekspertne grupe, tamno siva – Radna grupa za interkalibraciju.

Slika 6b Dijagram predloženog procesa odabira lokacija za nacrt registra interkalibracije. Koraci gdje je potrebno uvrstiti uputstva drugih radnih grupa su naznaceni. Boje okvira oznacavaju koji akteri trebaju da izvedu dati korak: Crna – Zemlje članice (MS), svijetlo siva – ekspertne grupe, tamno siva – Radna grupa za interkalibraciju, bijela – Odbor.

4.2. Kriterij za odabir vodnih tijela interkalibracijske mreže

Interkalibracijska mreža mora da se sastoji od niza tipova površinskih vodnih tijela koji su prisutni u svakom regionu²⁵.

Slijedeće se stavke trebaju uzeti u obzir kod odabira **system(a) tipologije za interkalibraciju**:

- Upute za karakterizaciju površinskih vodnih tijela koje su pripremile radne grupe REFCOND i COAST ([WFD CIS vodici br. 10](#) i [5](#),). Na osnovu ovih vodica, zemlje članice trebaju da donesu odluku o primjeni zajednickog okvira tipologije u cijeloj Evropi ili unutar određenih (eko)regiona, za određenu kategoriju vodnih tijela. U ovim slucajevima interkalibracijski tipovi trebaju da se uklapaju u ovu okvirnu tipologiju;
- Za kategorije vodnih tijela i/ili (eko)regione u kojima se neće koristiti zajednicka tipologija zemalja članica, opet će biti potrebno dogovoriti zajednicki okvir tipologije. U odsustvu bilo kojeg drugog zajednickog sistema klasifikacije, odabir tipova za interkalibracijsku mrežu može biti zasnovan na faktorima Sistema A;
- U toku procesa odabira tipa, eksperti trebaju da imaju informacije od svojih zemalja članica kako bi ocijenili potencijalne tipove za odabir.

Najvažniji zahtjevi za odabir interkalibracijskih tipova su:

- **zajednicki** (koji se nalaze u najmanje dvije ili više zemalja članica, i pokrivaju dovoljno veliko geografsko područje (ili ekoregione) da omoguće upoređivanje različitih (nacionalnih) sistema ocjenjivanja, i trebaju pokriti sve ekoregione);
- **da su osjetljivi na i da su pod uticajem različitih pritisaka** (npr., organsko zagađenja, fizicka izmjena, acidifikacija, eutrofikacija, degradacija staništa, ispuštanje ili izloženost toksičkim supstancama);
- Dozvoliti zemljama članicama da identifikuju **referentne uslove** u vrijeme odabira lokacije;
- da imaju **potencijalne interkalibracijske lokacije** koje korespondiraju sa granicama između visokog/dobrog i dobrog/umjerenog statusa, na raspolaganju ali da su spremni prihvatiti da u nekim ekoregionima/tipovima mogu biti samo lokacije koje su reprezentativne za granicu statusa između umjerenog/ dobrog.

²⁵ WFD Annex V, 1.4.1(v)

²⁶as required in WFD Art. 5

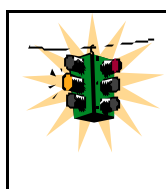
4.3. Vještacka i jako izmijenjena vodna tijela

Zajednicko razumijevanje (2. odjeljak) je da **vještacko ili jako izmijenjeno vodno tijelo treba biti razmatrano** za interkalibraciju, ali **ne kao odvojena kategorija**.

Treba razmotriti ukljucivanje nekih vještackih ili jako izmijenjenih vodnih tijela u interkalibracijsku mrežu, ukoliko se ne uklapaju u jedan **prirodni tip vodnog tijela** koji je odabran za interkalibracijsku mrežu.

Vještacka i jako izmijenjena vodna tijela koja nisu uporediva sa bilo kojim prirodnim tijelima trebaju biti ukljucena u interkalibracijsku mrežu jedino ako su **dominantna unutar vodne kategorije u jednoj ili više Zemalja clanica**. U tom slucaju trebaju biti tretirana kao jedan ili više odvojenih tipova vodnih tijela.

Konacno određenje jako izmijenjenih vodnih tijela i definicija maksimalnog ekološkog potencijala ce biti ustanovljeno u 2009.god.

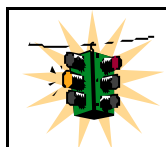
Jako izmijenjena vodna tijela, koja su privremeno identifikovana u 2003. (tj. vodna tijela koja su u riziku da ne ispune „dobar“ status usljed fizicke modifikacije), mogu biti samo ukljucena u interkalibracijsku mrežu, ukoliko ispunjavaju iste kriterije za odabir kao prirodna vodna tijela. Ovo treba biti ocijenjeno od strane strucnih grupa u toku procesa selekcije (Odjeljak 4.1.)

4.4. Pritisци

Vježba interkalibracije mora da razmatra pritiske odvojeno zbog razlicitog ekološkog uticaja razlicitih pritisaka, i zbog razlicitih indikatora ili metoda procjena koje se koriste za procjenu razlicitih uticaja.

Za svaki odabrani interkalibracijski tip treba dogovoriti na koje pritiske se treba fokusirati. Radna grupa za interkalibraciju preporucuje da to budu pritisci koji su najšire rasprostranjeni u Evropi.

Preliminarna preporuka²⁷ je da se interkalibracija jezera usmjeri na eutrofikaciju i acidifikaciju, rijeka na organska zagadenja i modifikaciju toka, kao i na acidifikaciju i zagadenje nutrijentima samo za neke, i interkalibraciju priobalnih i tranzicijskih voda na eutrofikaciju i degradaciju staništa (Tabela 4).

Iz prakticnih razloga interkalibracija treba da se fokusira na specificne pritiske. Medutim, pritisci teško postoje sami po sebi, i bice teško pronaci lokacije koje su pod uticajem samo jednog pritiska.

Eventualno, ako revizija interkalibracijske vježbe bude moguca, drugi znacajni pritisci mogu biti ukljuceni, kako bi se došlo do uskladene klasifikacije **dobrog ekološkog statusa**, prije nego do pokazatelja specificnih pritisaka.

²⁷ Bazirano na nacrtu izvještaja ekspertne grupe koji je dostupan na CIRCA:

http://forum.europa.eu.int/Members/irc/env/wfd/library?l=/working_groups/intercalibration/drafts/expert_drafting&vm=detailed&sb=Title

Tabela *preliminarne preporuke o pritiscima razlicitih kategorija površinskih voda koji bi trebali biti u fokusu kod odabira interkalibracijske mreže. Daljnja specifikacija treba biti razmotrena na nivou odabranih tipova za svaku kategoriju površinske vode.*

Kategorija površinske vode	Pritisci
Jezer	Eutrofikacija, Acidifikacija
Rijeke	Organsko zagađenje, modifikacija toka, acidifikacija (samo odabrani tipovi), zagađenje nutrijentima (samo odabrani tipovi)
Priobalne i tranzic. vode	Eutrofikacija, degradacija staništa

4.5. Geografske interkalibracijske grupe

Interkalibracijska mreža mora biti zatvorena u "ekoregione"²⁸. "Ekoregion" može biti tumacen ili kao što je specificirano u Aneksu XI Direktive (Illies ekoregioni za jezera i rijeke, i mnogo širi regioni za priobalne i tranzicijske vode), ili može biti definisan u širem smislu.

Preporucuje se da za rijeke i jezera geografska interkalibracijska grupa zemalja clanica treba biti veca od one koju predlaže Illies ekoregionalna podjela, sastavljena od najmanje dvije ili više zemalja koje dijele slicnu klimu.

Grupe zemalja clanica koje dijele iste tipove vodnih tijela u razlicitim sub-regionima trebaju izvesti interkalibraciju koristeći iste interkalibracijske lokacije.

Neke zemlje clanice ce trebati ujediniti dvije ili više interkalibracijskih grupa, tako da djeluju kao veza između razlicitih sub-regiona ili ekoregiona, dopuštajući tako da se uradi interkalibracija u razlicitim ekoregionima.

Preliminarni prijedlozi za interkalibracijske grupe²⁹ su:

- Za **rijeke**: tri interkalibracijske grupe (Sjeverna, Srednje-visinska, Mediteranska);
- Za **jezera**: pet interkalibracijskih grupa (Sjeverna, Atlantska, Centralna, Alpska, Mediteranska);
- Za **priobalne i tranzicijske vode** se preporucuje upotreba ekoregiona Sistema A³⁰ (Balticko, Sjeverno more, Sjevernoistocni Atlantik, i Mediteran).

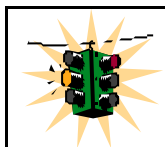
Ako je potrebno, svaka interkalibracijska grupa može biti dalje dijeljena na manje geografske regione.

²⁸ WFD Aneks V, 1.4.1 (vi)

²⁹ Na osnovu grupe za nacrt izvještaja dostupan na CIRCA:

http://forum.europa.eu.int/Members/irc/env/wfd/library?l=/working_groups/intercalibration/drafts/expert_drafting&vm=de-tailed&sb=Title

³⁰ WFD Aneks XI, Map B

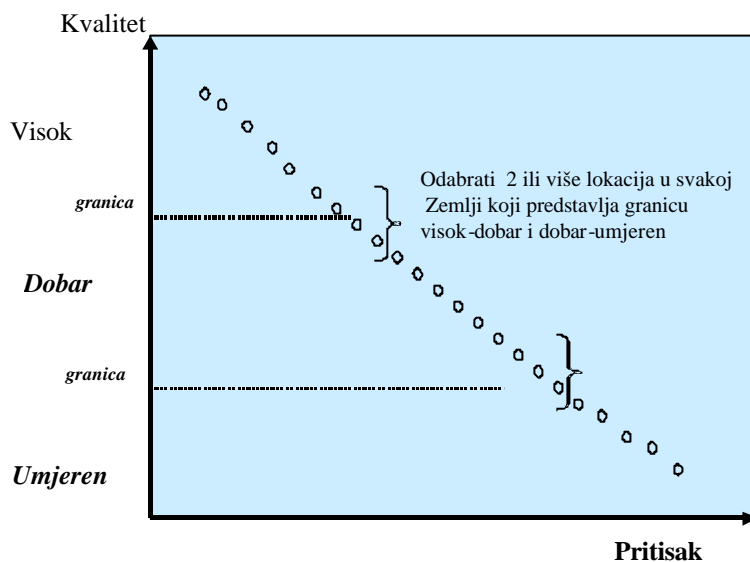
U ovom primjeru regionalne interkalibracijske grupe za **rijeke i jezera su** neznatno dugacije. Preporučuje se da kada se završava prijedlog, grupa eksperata i radna grupa za interkalibraciju riješi ovo, i dogovori na istoj geografskoj grupi za jezera i rijeke.

4.6. Odabir interkalibracijskih lokacija

Zemlje članice trebaju da urade proces odabira (slijedeci korake 5.1.-5.4. na slici 6b, Odjeljak 4.1.) i predlože interkalibracijske lokacije za nacrt registra.

Odabir treba biti zasnovan na tumačenju zemalja članica normativnih definicija granica klasa (Aneks V, 1.2).

Korisna alatka (za zemlje članice) u procesu odabira može biti rangiranje vodnih tijela (unutar tipa odabranog za interkalibraciju) preko raspona kvantificiranog kriterija za pritisak (obratiti se na [WFD CIS vodic br. 10](#)) za identifikaciju lokacija koje se privremeno nalaze na granici visokog-dobrog i dobrog-umjerenog statusa (slika 7). Ovo može biti urađeno bilo na nacionalnom ili na (eko)regionalnom nivou.

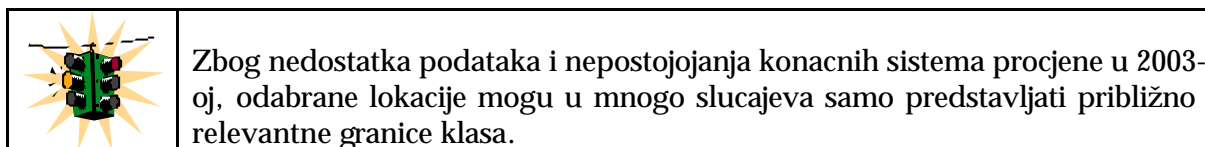
Slika 7 prikazivanje rangiranja procjenjene ekološkog kvaliteta lokacija (varirajući kao funkcija određenog pritiska). Zemlja članica procjenjuje ove podatke, i odabira 2 ili više lokacija koje privremeno predstavljaju granicu između statusa visok-dobar i dobar-umjeren u svakoj zemlji za svaki tip koji je odabran za interkalibracijsku mrežu.

Zemlje članice trebaju da razmotre sve raspoložive podatke za odabir lokacija. Idealno bi trebalo da ovi podaci dolaze iz nacionalnih ili regionalnih monitoring sistema, ali nacionalni ili međunarodni istraživački projekti trebaju se takođe posmatrati kao potencijalni izvor.

Zemlje članice trebaju da obezbjede metadata ili druge informacije sa predloženih lokacija za Komisiju. Komisija će dalje omogućiti procjenu odabira lokacija tako što će prikupiti metadata i dati ih na raspolaganje ekspertnim grupama za evaluaciju (odjeljak 4.8).

Navedene informacije o predloženim interkalibracijskim lokacijama trebaju biti u izvještaju:

- Informacija o biološkim podacima (metadata);
- Informacija o pratećim hidromorfološkim, fizicko-hemijskim, i hemijskim podacima (metadata);
- Ukoliko nedostaje bitna informacija u vrijeme odabiranja lokacije, navesti kada i u kojoj formi će taj podatak biti dostupan;
- Opis pritiska i ocjena njihove važnosti;
- Opis tipa lokacije u skladu nacionalnom tipologijom;
- Tipsko –specificni referentni uslovi *najmanje* za elemente biološkog kvaliteta odabranih za interkalibraciju, i metoda korištena da se dobiju referentni uslovi (ukoliko je moguće);
- Opis kriterija i metodologije za privremenu klasifikaciju lokacija u skladu sa normativnim definicijama.

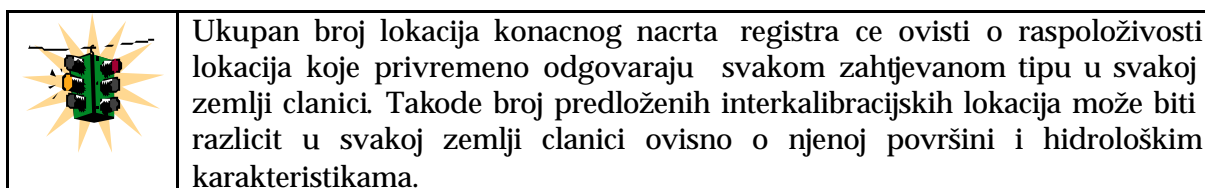

4.7. Broj potrebnih interkalibracijskih lokacija

Direktiva zahtjeva da najmanje (2) lokacije koje su reprezentativne za svaki (privremeni) granicni status kvaliteta (dobar-umjeren, i visok-dobar) za svaki tip trebaju biti ukljućeni u interkalibracijsku mrežu.

Kako bi se omogućila fleksibilnost u procesu zemlje članice trebaju razmotriti nekoliko lokacija (više od 2+2 za svaki tip) privremeno klasifikovane kao reprezentativne za relevantnu granicu i obezbjediti metadata i druge informacije sa ovih lokacija za komisiju.

Preporučuje se da nacrt registra interkalibracije sadrži najmanje 5 lokacija svake granice statusa kvaliteta za svaki tip vodnog tijela i za svaku geografsku interkalibracijsku grupu.

4.8. Metadata baza za ustanovljavanje interkalibracijske mreže

Metadata baza (koju pohranjuje i održava komisija/EEWAI) će biti uspostavljena tako da sadrži metadata i ostale relevantne informacije sa lokacija koje bude predložene u interkalibracijskoj mreži.

Cilj ove baze podataka je da omogući konzistentne informacije o odabranim interkalibracijskim lokacijama za evaluaciju od strane ekspertne grupe, i da omogući maksimalnu transparentnost procesa selekcije.

Metadata baza i analiza metadata i ostalih informacija ce ciniti bazu sastavljanja nacrtu registra.

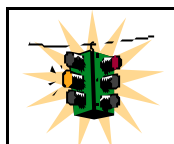
Treba biti dogovorena jasna formulacija toga, kako da se organizuju i podnose metadata sa interkalibracijskih lokacija za svrhu strucne procjene i sastavljanja nacrtu registra.

Ako je moguće, planiranje prikupljanja metadata treba zapoceti u jesen 2002, u cilju dobivanja pregleda podataka u proljece (April – Juni, 2003) (Tabela 3).

Metadata baza ce dalje biti razvijana da cuva sve potrebne informacije za vježbu interkalibracije ('interkalibracijska baza podataka', vidjeti [Odjeljak 5.1.](#)).

5. Odjeljak – Preliminarni tehnički protokol za vježbu interkalibracije

U ovom odjeljku predstavljen je preliminarni opis procesa toka vježbe interkalibracije u 2005-oj i 2006-oj. Ovaj odjeljak nije kompletan i bice potrebno njegovo daljnje razvijanje u 2003.

Trenutno nije moguće obezbijediti više detalja, pošto nije jasno koja vrsta podataka može biti očekivana sa privremenih interkalibracijskih lokacija.

Ovakve informacije će biti dobivene u metadata analizi koje će biti izvedena u 2003 u toku procesa izbora lokacija.

5.1. Opis koraka vježbe interkalibracije i zadataka ucesnika

Interkalibraciju izvode zemlje članice. Neophodna je saradnja zemalja članica koje pripadaju istoj geografskoj interkalibracijskoj grupi (odjeljak 4.6). Uloga komisije je da omogući razmjenu informacija između zemalja članica.

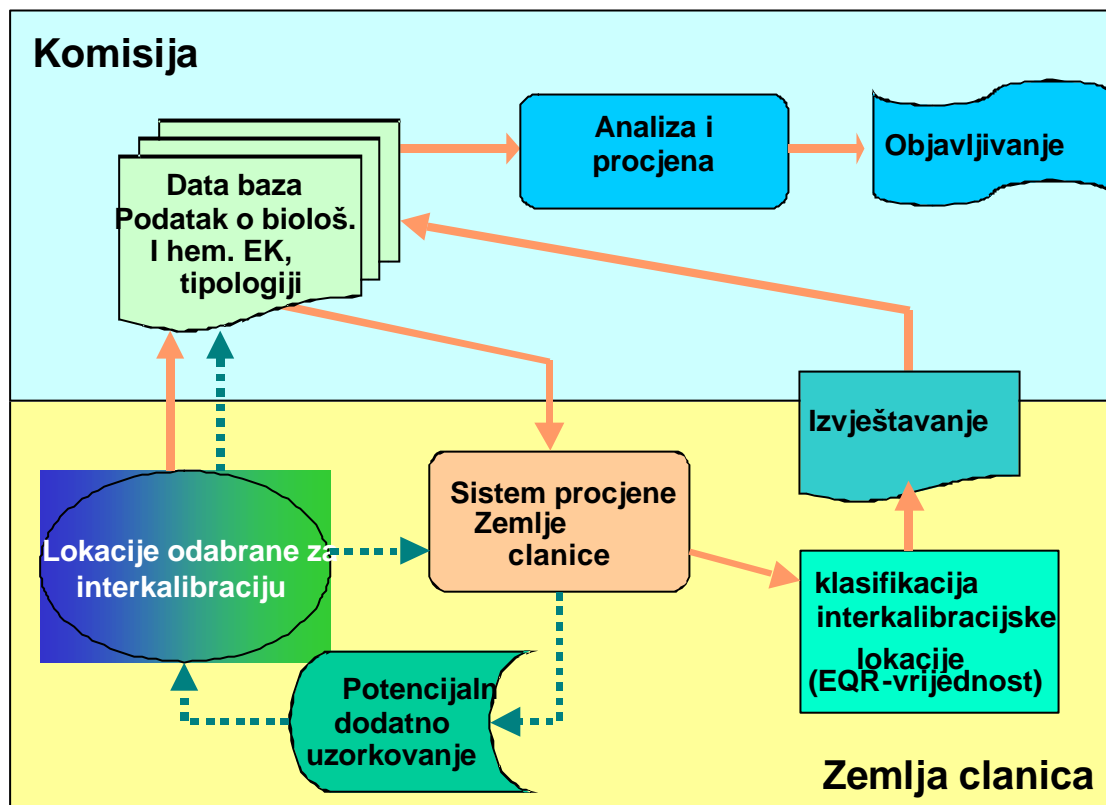
- Korak 1.** Nakon usvajanja i objavljivanja registra interkalibracijskih lokacija u decembru 2004, interkalibracijska vježba će započeti. Svi podaci sa odabranih interkalibracijskih lokacija će biti dostupni za zemlje članice putem interkalibracijske baze podataka³¹ koju će držati Komisija (EEWAI);
- Korak 2.** Zemlje članice će koristiti podatke ovih lokacija, koje su unutar ekoregiona/geografskih područja gdje su primjenjivi njihovi nacionalni sistemi procjene. Iz praktičnih razloga, zemlje članice koje pripadaju istoj geografskoj interkalibracijskoj grupi (odjeljak 4.6.) će dijeliti podatke iz zajedničkih interkalibracijskih lokacija;
- Korak 3.** Upotrebom ovih podataka i mogućim dobrovoljnim dodatnim uzimanjem uzoraka³², Zemlje članice će procijeniti vrijednosti ekološkog omjera kvaliteta (EQR) međunarodnih lokacija koje predstavljaju odnos posmatranih vrijednosti sa tipski-specifičnim referentnim uslovima;
- Korak 4.** Ukoliko se izvede dodatno uzimanje uzoraka, zemlje članice će koristiti njihove podatke za interkalibraciju i izvijestiti o ovim podacima interkalibracijsku bazu podataka;
- Korak 5.** Zemlje članice će izvijestiti komisiju o rezultatima vježbe interkalibracije;
- Korak 6.** Komisija će biti pomognuta ekspertnim grupama (koje su odabrane slijedeći proceduru opisanu u *Odjeljku 4.1.*) u analizi i procjeni rezultata;

³¹ interkalibracijska baza podataka može ili imati sve potrebne podatke, ili omogućiti uvezivanje sa bazom podataka zemlje članice gdje se stvarni podaci nalaze u strukturalnoj formi tako da se mogu preuzeti od strane ostalih zemalja članica iste interkalibracijske grupe.

³² Zemlje članice mogu uraditi dodatno uzimanje uzoraka ukoliko trebaju više podataka za procjenu nego što su oni koji su dostupni u bazi podataka za određenu lokaciju. Ovo možda neće biti potrebno ako su dostupni monitoring podaci kompatibilni sa WFD.

Korak 7. Komisija će objaviti rezultate interkalibracijske vježbe u roku šest mjeseci nakon završetka interkalibracijske vježbe. Izvještaj treba najmanje da uključi:

- ✓ Procjenu faktora koji utiču na uporedivost vrijednosti EQR koje su uspostavljene od strane Zemalja članica za njihov monitoring i sisteme klasifikacije;
- ✓ Prijedloge brojcanih vrijednosti u koji će postaviti usaglašene EQR-skale za iste tipove vodnih tijela.

Slika 8 Proces intekalibracije pokazujuci zadatke zemalja članica i komisije (pokazano zelenom strelicom: tok podataka u slučaju, da se izvede dodatno uzimanje uzoraka).

Tabela 5 Karatak pregled i [provizorni] rokovi interkalibracijske vježbe u 2005-oj i 2006-oj.

Mjesec	Aktivnost	Akteri
jan-05	Uspostaviti interkalibracijsku bazu podataka	Komisija
jan-05-jun-06	Izveštavati o podacima sa interkalibracijskih lokacija; procjenjujuci EQR primjenjivih lokacija	Zemlja clanica, pomognuta ekspertnom grupom
jun-06	Izveštaj o rezultatima za komisiju	Zemlja clanica
jul-okt-06	Analize i procjene rezultata	Komisija, ekspertne grupe
okt-dec-06	Objavljivanje rezultata	Komisija

5.2. Geografski ovir/ primjenjivost razlicitih nacionalnih sistema procjenjivanja

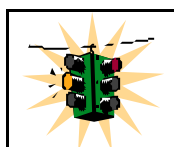
Interkalibracijski tipovi trebaju biti široko rasprostranjeni i zajednicki koliko je to moguće, i da dozvole **stvarnu interkalibraciju između Zemlja clanica koje pripadaju istim geografskim interkalibracijskim grupama** kao što je to prikazano u [Odjeljku 4.5](#).

Zemlja clanica treba da prijavi svoj sistem nacionalnog procjenjivanja svim lokacijama u interkalibracijskoj mreži unutar svojih nacionalnih granica i svih uporedivih lokacija unutar geografske interkalibracijske grupe kojoj pripadaju.

5.3. Kriterij za odabir bioloških elemenata kvaliteta

Direktiva (Aneks V, 1.4.2) zahtijeva da konacan ekološki status (vodnog tijela) bude određen nižom od vrijednosti za relevantne biološke i fizicko-hemijske monitoring rezultate. Tako **relevantni elementi biološkog kvaliteta trebaju biti nivo za interkalibraciju**. Ovo zahtijeva da je jasno koji su elementi kvaliteta relevantni za razlicite tipove voda.

Odgovornost zemlje clanice je da odabere elemente biološkog kvaliteta najosjetljivije na uticaj (tj. ovisno o njihovom sistemu ekološke procjene)

Obratite se na [WFD CIS vodice br. 7, 5 i 10](#) za vodic za odabir relevantnih bioloških elemenata (pokazatelja) uvažavajući pritisak relevantan za interkalibraciju (npr. elemente/znakove, koji su osjetljivi na razlicite pritiske).

5.4. Uputstva za dodatno uzimanje uzoraka u interkalibracijskim lokacijama

Uzimanje uzoraka i metoda analize za svaki element i parametar koji se mjeri treba biti izvedeno slijedeći odgovarajuće ISO/CEN standarde, ili ukoliko ne postoje, slijedeći najbolju praksu/uputstva koja odobre ekspertne grupe i preporuci radna grupa za monitoring, i/ili medunarodna konvencija ili druga medunarodna organizacija.

Uputstva za izvještavanje o rezultatima dodatnog uzimanja uzoraka trebaju biti uskladeni sa procesom izvještavanja o postojećim podacima za interkalibracijsku bazu podataka.

5.5. Izvođenje (dobrovoljnih) interkalibracijskih terenskih kampanja

Interkalibracija na nivou uzimanja uzoraka i metodama analize različitih ekoloških/bioloških parametara, koji imaju nisku uporedivost i gdje postoji mali konsenzus o metodama, može biti izvedena na odabranim tipovima vodnih tijela. Ovakvi eksperimenti mogu biti urađeni između zemalja koje će izvesti interkalibraciju na istim lokacijama. Imajući na umu dosta kratke rokove koji se moraju ispoštovati, upitna je mogućnost provedbe ovakve vrste dobrovoljne interkalibracije metoda prije „zvanicne“ interkalibracije u periodu 2005.-2006.

5.6. Izvještavanje o konacnim rezultatima klasifikacije

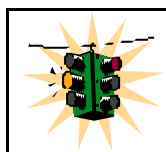
Rezultati interkalibracije klasifikacije lokacija zasnovanih na sistemu procjene svake zemlje članice su podnešeni kao vrijednosti omjera ekološkog kvaliteta (EQR) za svaku interkalibracijsku lokaciju.

Zemlje članice trebaju da podnose Komisiji izvještaje o rezultatima.

Komisija treba biti pomognuta ekspertnim grupama (koje su oformljene u proceduri opisanoj u Odjeljku 4.1.) kada je u pitanju ocjena ovih rezultata.

Rezultati moraju biti podneseni u detalje i transparentno koliko je moguće. U izvještaju trebaju biti uključene slijedeće informacije:

- Podaci i parametri elemenata biološkog kvaliteta, koji su bili korišteni u procjeni i izračunavanju EQR vrijednosti;
- Detalji metode procjene, uključujući statističke metode, limite pouzdanosti ocjene, itd.;
- Metode korištene za određivanje referentnih uslova svake interkalibracijske lokacije trebaju biti opisane u detalje (za svaki biotički element kvaliteta), takođe uzimajući u obzir statističku nepouzdanost referentnih vrijednosti³³;
- U slučaju da je dodatno uzimanje uzoraka izvedeno, metode uzorkovanja u analitičke metode trebaju biti detaljno zabilježene (vidi iznad, Odjeljak 5.4).

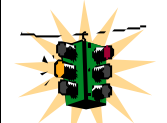

Nije moguće dati uputstva o tome kako izračunati omjer EQR u ovom stadiju, pošto ovo ovisi o sistemima monitoringa i procjene koji se trenutno koriste u zemljama članicama, ili koji se planiraju usvojiti nakon što bude gotov Vodic za monitoring. Dalje, pošto se EQR računa kao omjer, ovisan je o metodi koju zemlja članica odabere za određivanje referentnih uslova. Ovaj vodic su pripremili REFCOAST i COAST ([WFD CIS Vodici br. 10 i 5](#)).

5.7. Očekivani ishod interkalibracijske vježbe

Lokacije odabrane za interkalibraciju u 2003. i 2004. predstavljaju način tumačenja normativnih definicija od strane zemalja članica za granice klasa *visoka-dobra* i *dobra-umjerena* a **ne** zajednicke „mjere“ u Evropi za ove granice. Nema garancije da će različite zemlje članice imati isti pogled kako treba tumačiti normativne definicije granica klasa kvaliteta.

³³ Rezultati vježne interkalibracije su u velikoj mjeri ovisne o tome kako zemlje članice definišu referentne uslove za svaki tip vodnog tijela. Izvještavanje treba uključivati detaljan opis metode (modeiranje, hindcasting, paleološku rekonstrukciju, ili ovisno od mjesta, itd.).

	Razlike u tumačenju normativnih definicija granica klasa ekološkog kvaliteta, između zemalja članica će se odraziti na interkalibracijsku mrežu, te tako i na rezultate interkalibracijske vježbe.
---	--

Ukoliko nema dogovora o tome koje lokacije interkalibracijske mreže predstavljaju granice, , rezultati monitoringa (EQR vrijednosti) mogu samo biti upoređene između zemalja članica.

Medutim, WFD zahtijeva da vrijednosti EQR, u sistemima klasifikacije različitih zemalja članica, koji predstavljaju granice klasa visoka-dobra i dobra-umjerena klasa, budu postavljene putem interkalibracijske vježbe.

	Vježba interkalibracije će moći postaviti vrijednosti za EQR sistema klasifikacije zemalja članica, ukoliko bude postignut dogovor o tome koje lokacije predstavljaju ove granice.
---	--

Aneks A: Ključne aktivnosti i Radne grupe za zajedničku strategiju implemetacije

Ključna aktivnost 1: Razmjena informacija

- 1.1 Alati za razmjenu informacija**
- 1.2 Podizanje svijesti**

Ključna aktivnost 2: Izraditi vodič za tehnička pitanja

- 2.1 Vodič za analizu pritisaka i uticaja**
- 2.2 Vodič za određivanje jako izmijenjenih vodnih tijela**
- 2.3 Vodič za klasifikaciju kopnenih površinskih voda i identifikaciju referentnih uslova**
- 2.4 Vodič za izradivanje sistema tipologije i klasifikacije tranzicijskih (prelaznih) i priobalnih voda**
- 2.5 Vodič za uspostavljanje inter-kalibracijske mreže i inter-kalibracijske vježbe**
- 2.6 Vodič za ekonomske analize**
- 2.7 Vodič za monitoring**
- 2.8 Vodič o alatima za procjenu i klasifikaciju podzemnih voda**
- 2.9 Vodič za najbolju praksu u planiranju rijecnog sliva**

Ključna aktivnost 3: Informacije i upravljanje podacima

- 3.1 Izrada zajedničkog geografskog informacionog sistema**

Ključna aktivnost 4: Primjena, testiranje i validiranje

- 4.1 Integrisano testiranje vodica u pilot rijecnim slivovima**

Aneks B: Clanovi Radne grupe 2.5

Zemlje članice

Zemlja	Ime	prezime	Organizacija	Email adresa
A	Veronika	Koller-Kreimel	Federal Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water management	veronika.koller-kreimel@bmlf.gv.at
A	Gisela	Ofenböck	Federal Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water management	gisela.ofenboeck@bmlfuw.gv.at
B	Dominique	Wylock	DGRNE-ESU	d.wylock@mrw.wallonie.be
B	Henk	Maeckelberghe	VMM	h.maeckelberghe@vmm.be
D	Ulrich	Irmer	Umweltbundesamt, Berlin,	Ulrich.irmer@uba.de
D	Anton	Steiner	Bayrisches Staatsministerium für Landesentwicklung und Umweltfragen, München	anton.steiner@stmlu.bayern.de
DK	Jens	Møller Andersen	National Environmental Research Institute (NERI) (Jens Skriver until 12/2001)	jea@dmu.dk
ES	Jose Luis	Ortiz-Casas	Ministerio de Medio Ambiente, Secretaria de Estado de Aguas y Costas	Jose.ortiz@sgtcca.mma.es
F	Fabrice	Martinet	Ministère de l'Aménagement du Territoire et de l'Environnement	fabrice.martinet@environnement.gouv.fr
F	Jean-Paul	Rivaud	Ministère de l'Aménagement du Territoire et de l'Environnement	jean-paul.rivaud@environnement.gouv.fr
FIN	Ansa	Pilke	Finnish Environment Institute (SYKE)	ansa.pilke@vyh.fi
Gr	A	Lazarou	Ministry of Environment, Physical Planning and Public Works of Greece	alazarou@edpp.gr
Gr	A	Tsatsou	General Chemical State Laboratory	gxk-environment@ath.forthnet.gr
IRL	Kevin	Clabby	Environmental Protection Agency	k.clabby@epa.ie
It	Maria	Belli	Environmental Protection Agency (ANPA)	belli@anpa.it
LUX	Jean-Marie	Ries	Ministère de l' Environnement, l'Administration de l'Environnement, Direction & Division des Eaux	jean-marie.ries@aev.etat.lu
N	Steinar	Sandoy	Direktoratet for naturforvaltning, Artsavdelingen	Steinar.sandoy@dirnat.no
NL	Paul	Latour	Institute for Inland Water Management and Waste Water (RIZA)	p.latour@riza.rws.minvenw.nl
P	Simone	Pio	Instituto da Água (INAG)	Simonep@inag.pt
P	Laudemira	Ramos	Instituto da Água (INAG)	lramos@inag.pt

S	Håkan	Marklund	Swedish Environmental Protection Agency	Hakan.marklund@environ.se
S	Martin	Påhlman	Swedish Environmental Protection Agency	martin.pahlman@naturvardsverket.se
UK	Paul	Logan	Environment Agency	Paul.logan@environment-agency.gov.uk
UK	Stephen	Reeves	Department of the Environment, Transport and the regions (DETR)	Stephen.Reeves@defra.gsi.gov.uk

Zemlje kandidati

Zemlja	Ime	Prezime	Organizacija	Email adresa
CY	Andreas	Christodoulides	Ministry of Agriculture, Natural Resources and Environment	ydrologi@cytanet.com.cy
EE	Tiiu	Raia	Ministry of the Environment	tiiu.raia@ekm.envir.ee
HU	György	Tóth		ktoth@elender.hu
LT	Aurelija	Ceponiene	Ministry of Environment, Joint Research Centre	Aura@nt.gamta.lt
RO	Madalina	State		mada.st@home.ro
RO	Carmen	Toader		ctoader@mappm.ro
SI	Mojca	Dobnikar-Tehovnik	Env. Agency of the Republic of Slovenia	mojca.dobnikar-tehovnik@gov.si
SI	Bernarda	Rotar	Env. Agency of the Republic of Slovenia	Bernarda.Rotar@gov.si

Ostali

Organizacija	Ime	Prezime	Email adresa
EC-Joint Research Centre	AnaCristina	Cardoso	ana-cristina.cardoso@jrc.it
EC-Joint Research Centre	Anna-Stiina	Heiskanen	anna-stiina.heiskanen@jrc.it
EC-Joint Research Centre	Guido	Premazzi	guido.premazzi@jrc.it
EC-Joint Research Centre	Wouter	van de Bund	wouter.van-de-bund@jrc.it
EC-DG Environment.	Marta	Moren-Abat	marta-cristina.moren-abat@cec.eu.int
European Topic Centre Water/WTR	André-François	Boschet	boschet_a@wrcplc.co.uk
European Topic Centre Water/WTR	Steve	Nixon	nixon@wrcplc.co.uk
European Environmental Bureau	Ruth	Davis	ruth.davis@rspb.org.uk
CEN	Roger	Sweeting	rasw@ceh.ac.uk

Aneks C: Zakonodavni tekstovi vezani za proceduru odbora

Relevantni članovi Odluke 1999/468/EC:

Član 5,

Regulatorna procedura:

1. Komisiji ce pomagati regulatorni komitet sastavljen od predstavnika Država članica kojim ce predsjedavati predstavnik Komisije.
2. Predstavnik Komisije ce podnijeti komitetu nacrt mjera koje se trebaju preduzeti. Komitet ce dostaviti svoje mišljenje o nacrtu u vremenskom okviru kojeg može odrediti predsjedavajući u skladu sa tim koliko je to pitanje urgentno. Mišljenje ce se dostaviti od strane vecine kako je navedeno u Clanu 205(2) Povelje u slucaju odluka koje se traže da budu usvojene od strane Vijeca na prijedlog Komisije. Glasovi predstavnika Država članica unutar Komiteta bice odvagani na nacin kako je to određeno tim Clanom. Predsjedavajući nece glasati.
3. Komisija ce, bez predrasuda prema Clanu 8, usvojiti predvidene mjere ako su one u skladu sa mišljenjem komiteta.
4. Ako predvidene mjere nisu u skladu sa mišljenjem komiteta, ili ako nikakvo mišljenje nije dostavljeno, Komisija ce, bez odlaganja, podnijeti Vijecu prijedlog koji se odnosi na mjere koje trebaju biti preduzete i informisace Evropski Parlament.
5. Ako Evropski Parlament smatra da prijedlog podnesen od strane Komisije shodno osnovnom instrumentu usvojenom u skladu sa procedurom utvrđenom Clanu 251 Povelje prevazilazi ovlasti za implementaciju koje su date u tom osnovnom instrumentu, on ce informisati Vijece o njegovoj poziciji.
6. Vijece može, gdje je to prikladno u pogledu bilo koje takve pozicije, djelovati putem kvalifikovane vecine vezano za prijedlog, unutar perioda koji ce biti utvrđen u svakom osnovnom instrumentu ali koji ni u kojem slucaju nece prekoriciti tri mjeseca od datuma referisanja Vijecu.
Ako u toku tog perioda Vijece bude putem kvalifikovane vecine navelo da se suprotstavlja prijedlogu, Komisija ce ga ponovno pregledati. Ona može podnijeti dopunjeni prijedlog Vijecu, ponovno podnijeti svoj prijedlog ili predstaviti lagislativni prijedlog na osnovu Povelje.
Ako po isteku tog perioda Vijece ne usvoji predloženi akt za implementaciju niti navede svoje protivljenje prijedlogu za implementiranje mjera, predloženi akt za implementiranje ce biti usvojen od strane Komisije.

Član 7

1. Svaki komitet ce usvojiti svoja vlastita pravila procedure na prijedlog svog predsjedavajućeg, na osnovu standardnih pravila procedure, koja ce biti objavljena u Službenom Glasniku Evropskih Zajednica.
U onoj mjeri u kojoj to bude potrebno, postojeći komiteti ce usvojiti svoja pravila procedura prema standardnim pravilima procedura.
2. Principi i uslovi dostupnosti javnosti dokumentima primjenjivi na Komisiju primijenice se na komitete.
3. Evropski Parlament ce biti redovno informisan od strane Komisije o postupcima komiteta. U tom smislu, on ce primati dnevne redove za sastanke komiteta, nacрте mjera podnesene komitetima za implementaciju instrumenata usvojenih putem procedure date u Clanu 251 Povelje, i rezultate glasanja i zapisnike rezimea sa sastanaka i liste vlasti i organizacija kojima pripadaju osobe određene od strane Država članica da ih predstavljaju. Evropski Parlament ce takoder biti informisan kadgod Komisija prosljedi Vijecu mjere ili prijedlog za mjere koje treba preduzeti.
4. Komisija ce, u roku od šest mjeseci od datuma na koji ova Odluka stupa na snagu, Objaviti u Službenom Glasniku Evropskih Zajednica, listu svih komiteta koji pomažu Komisiji u provodenju ovlasti za implementiranje. Ova lista ce specificirati, vezano za svaki komitet, osnovni(e) instrument(e) unutar kojeg je komitet uspostavljen. Od 2000-te nadalje, Komisija ce takoder objaviti godišnji izvještaj o radu komiteta.
5. Reference svih dokumenata poslanih Evropskom Parlamentu shodno paragrafu 3 bice ucinjenje javnim u registru kojeg treba uspostaviti Komisija u 2001.

Član 8

Ako Evropski Parlament navede, u Rezoluciji koja uspostavlja temelje na kojima se on zasniva, da nacrt mjera implementacije, cije je usvajanje razmotreno i koji je podnesen komitetu shodno osnovnom instrumentu usvojenom unutar Clana 251 Povelje, može prekoriciti ovlasti za implementiranje koje su date u osnovnom instrumentu, Komisija ce ponovno pregledati nacrt mjera. Uzimajući Rezoluciju u obzir i unutar vremenskih ograncienja procedure koja je u toku, Komisija može podnijeti novi nacrt mjera komitetu, nastaviti sa procedurom ili podnijeti prijedlog Evropskom Parlamentu i Vijecu na osnovu Povelje. Komisija ce informisati

Evropski Parlament i komitet o aktivnostima koje ona namjerava preduzeti po pitanju Rezolucije Evropskog Parlamenta i njenih razloga da tako postupi.

Clan 205 (2) Povelje koja uspostavlja Evropsku Zajednicu:

Gdje se od Vijeca zahtijeva da djeluje kvalifikovanom vecinom, glasovi njegovih clanica ce biti odvagani kako slijedi:

Belgija 5, Danska 3, Njemacka 10, Grcka 5, Španija 8, Francuska 10, Irska 3, Italija 10, Luksemburg 2, Nizozemska 5, Austrija 4, Portugal 5, Finska 3, Švedska 4, UK 10.

Za njihovo usvajanje , akti Vijeca ce zahtijevati najmanje:

- 62 glasa ZA, gdje ova Povelja zahtijeva od njih da budu usvojeni na prijedlog koji dolazi od Komisije,

- 62 glasa ZA, za koje je glasalo barem 10 clanova, u drugim slucajevima.